

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын

Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,

ажылчы чоннар депутаттарынын область Советинин органы

Чер-черде ажил-агый органнарынын инициативазын хөгжүдөр

Бистин социалистг экономикавыс чыл келген туум-на өзүп, быжыгып, ажил-агый болгаш культура тургузушкунууну хемчээдери калбарып турар. Аар индустрияны, көдө ажил-агыйны, чик болгаш аш-чөм үлөтүрүүнү үзүм инай күчүдүг көдөрүнчө, ажилчы чоннарын материалдык чаагай байдыкын болгаш культураг денемелни чагылтып чокса өстүрүрүнчө улаанган Коммунистг партиязынын политиказын миллион-миллион совет кижилер чүткүдүг боттандырып турарлар.

Партиянык болгаш чазыктың салганы бо бүгү аң чууга сорулгаларын шиптирээринче онза улуг болгаш харыскалгалык хүдэлгелер бистин чер-черде ажил-агый органнарымыска болгаш оларнын кадрларынга салдыган. Чууга болза, заводтарын, фабрикаларын, туугуларын, тывыш черлериниң, цехтериниң болгаш участоктарың транспорт, садыг, белетке, коммунал амдырал болгаш бистин хоорайнык база районувус бүрүдө бар өске-даа бүдүрүгелерин болгаш албан черлеринин улуг, биче ууртукчуларын хей саңыг армиязының дугайында чоруп турар. Уаустун улуг бүтүрелчө хүрөөлөткөн ол кижилер улуг-улуг материал-уналг чүдүдериң болуп турар коллективтеринг база организацияларын ажил-чорудулганын база ууртуп турарлар.

Иңчаарга хей чүдүдери оңааган кижилер хейнүгө деп чүвө билдингир. Бүгү системаларнык болгаш өвөөларнык ажил-агый органнары база оларнык ажилдыкчалары боттарыңга салдыган хүдэлгелерин ак-сеткилдиг, билгир-мергежилдик күүсөдир, бодунуң удузунга шынчы бараан болуп, чогадыкчы инициативаны көргүзүр ужураг. Ол ишкелчин болгаш инициативаны өлөтөтөс чогуур черлер бисте шынап-ла кайда-даа кызыгааржак улуг. Аар индустриянык бүдүрүгелериниң ажил-чорудулганын дугайында-даа, азы уаустун херектед барааннарын бүдүрүп үндүрүрүнч дугайында, садыг четкизиниң ажилың дугайында-даа, азы хоорайларын болгаш суурларын чагайжыдырнын дугайында, чурт-талга коммунал ажилың дугайында, бюджет күүсөдериң дугайында-даа, азы орук туудунуң дугайында-даа чууга чоруп турар. — бүгү-ле ажил-херектерге ууртукчулардан чогадыкчы инициативаның эң улуг өлөөрүнчөгү негетир. Бистин чуртувуста херек бүрүзү күрүнөгө чууга ужур-дузалык, чүвө дөргө, ол херек чуртун экономиказын улам инай быжыдырнын болгаш бистин уаустун чаагай байдыкын өстүрүрүнч эң чууга сорулгаларын шиптирээр-биле холбашкан.

Бүгү ажил-агый организацияларын болгаш оларнын ажилдыкчаларын чогадыкчы энергиязы чогуур сорулганы барымдалаап турар болгаш партиянык база чазыктың салган кол сорулгаларын шиптирээринчө улаанган турар ужураг. Чуртка хей саңыг аны-бүрү үлөтүрүп продукцияны бөр, чоңун херектегери ишчарыг барааннарын бүдүрүгелерин ургучу күүсөдир, бүдүрүгө туугуларын болгаш чуртталга бажыңнарын туудушкунуң темпини болгаш шынарын бедир, бот-үнгөн чигегер дөш бүдүрүгелерин курлавырларын болгаш чер-черин болдуар аргаларын, ажилчы мурунда чиг эттин, оттулар чүдүдү болгаш материалларын чурт иштинден үнө дөстери болдуар-ла долузу-биле ажилдарыңа ол инициативаны болгаш энергияны улаандыр херек.

МОСКВАНЫҢ ШКОЛАЛАРЫ ЧАА ӨӨРЕДИЛГЕ ЧЫЛЫНЫҢ БУДУУЗУНДА

Беш конгаш чуртун школарынга чаа өөредилге чылы агулар.

Москваның школары чаа өөредилге чылыга канчаар белеткененин дугайын Москва хоорайнык улус өөредилгениң калдыкың эргелекчи С. И. Наумов СЭТА-ның корреспондентинге чугаалаар.

Найысалаңгы школарынга оол болгаш кыс уругларын калы өөредилгелер чорудар. Аңаа холбаштыр башкылар болгаш улус өөредилгениң ажилдыкчалары улуг ажилды чоруткан; кластарын өөреникчилер-биле четчелзери доозулган, чө болганда башкыларын өөреникчилер-биле ужуражышкыларын организастан, аданелерин болгаш школарларын хуралдарын өртүрүп турар. Районнарын башкылар семинарлары болгулаан, аңаа өөредилге планын болгаш чаа програмаларын дугайында айтыргаларын чугаалажып көргүзөө. Ол-ла айтыргаларын башкыларын август чөвүдө хуралдарынга база дагың чугаалажып көргүзөө.

Бо чаа өөредилге чылында улуг кичээгиди политтехнология чалыр. Физика кабинеттери хей-хей өөредилге көргүзүлгө херекселерин, оң иштинде электрик техникчилерин көргүзүр, радио техниказын талазы-биле чымчаларын, прибор-херекселерин алган. Биология кабинеттерин аны-бүрү чүдүдөр-биле школачылар чай дүргүзүлгө четчелеп, хей чүдүдери кылганнар. Элең чаш муң гербарийлери (кадырган үлгүлөр чымчалар), хевир-дүргүлери болгаш өске-даа өөредилге-көргүзүг херекселерин белеткөөр. 388 школарын чынында өөредилге дуржулга участоктары бар. Анык мичуринчилер башкыларын ууртулгалы-биле мында кат-чымистг мыштарым, чечектерин, аны-бүрү тараа культураларын тарым өстүрүп турар. Шак мынды дуржулга участоктарын эң чоокчу үнели иштинде 84 школарын чыныга тургускан турар. Найысалаңгы 60 школарынга шымылга (черчене) талазы-биле тускай кластарын 1954—1955 өөредилге чымында бир-ар дугаарында организастан турар.

Чер-черниң партия организацияларын болза, ажил-агый кадрлары күрүнө планнарын эң эки күүсөдери, чоңун негелдерин долу хандыраын ораддышмышан, мезгел белең, чүдүн-базын магыдылтынган фондурларын калдыг-бир өске черден алырын болгаш өөртүп чедирип келген барааннарын ажилдарын дыка кордавас кылдыр оларын шак миччаар кижилер ужураг. Хаймыктың мурунда бодунуң республиказын, облазын бодунуң крайын, хоорайнын, районунуң үлөтүр болгаш аш-чөм курлавырларын мобилизастан тургаш, аны-бүрү барааннарын база кылгаларын бүдүрүрүнч улааттырар, ажилчы чоннарын бүгү талазы-биле хандыр дугайында улам улуг саңыг чыгарып, чурт иштиниң казар байлактарын, чиг-гиди, оттулар чүдүдү болгаш өске-даа туугу материалдарын эң эки ажилдар херек.

Калдыг-даа фондурларын ук черин чиг-гиди болгаш материалдарын үнө дөстериң улуун алаар-биле дугаа болуп турар ол фондурлар чедипшес деп чыдаа хал алгаш, боттарың улаутуп турар бүдүрүгелерин болгаш организацияларын быгай ажилдап турарын агартырын күзөөр азыралдык хөңнүг ажил-агый-жилдар болгаш өске-даа ууртукчулар бисте ам-даа чипшөө деп чүвени мингир херек.

Чижээ, улуг үлөтүрүлгө болуп турар Свердловск область улуусун херектед барааннарын эки шынарды кылдыр бүдүрүп үндүрүрүнч аажок улуг болдуар аргалары бар деп чүвө билдингир. Ол үлөтүрүчү үнели артыкчыларын болгаш өске-даа чиг-гиди ажилдар чорук бедик шынарын кылгаларын, хамыктың мурунда чоңун улуу-биле херектед турары металл кылгаларын үндүрүр арганы бөр. Иңдыг болза-даа, ол чогуучыг болдуар аргалар иракта-ла четтес ажилыңның турар. Област үлөтүрү болгаш аш-чөм барааннарын үндүрүгелери — чоңун негелдеринге болгаш бүдүрүгө черлериниң бүдүрүр талазы-биле күш-шымалыңга дүшкөшүп турар деп, ажилчы чоннар депутаттарының область Советинин чоокта чаа болуп өртөн сессиязын киржикчилери чөптү-биле айтышпаар. Иңаңгы продукцияның ассортиментиңиз болгаш шынарын талазы-биле оңаалдар ам-даа багай күүсөдериң турар. Областың чурт үлөтүрү баштайгы чартык чылда уаустун херектед чүдүдериң планда көрдүнгөн 28 кол кылгаларыңа чүгө 9 кылгаларын талазы-биле оңаалданы күүсеткен. Областың тывыш кооперациянык системасында ажил-херек база-ла оң дөргөдөс, барааннарын шынарын бедиринчө, кылгаларын номенклатура талазы-биле планнарын күүсөдериңче кичөөгитин мында өзөөс салып турар.

Чер-черниң курлавырларын кошкык ажилдап турары чамдык планнаар органнарын база биче өвөөс бургузу-болур. Олар бүдүрүгелерин чиг-гиди үнө дөстериңче чоокшудаларын болгаш чөвөрчөниң курлавырларын долу ажилдарын чугулазын колдуунда-ла четтес өөредилгө чоруп турарлар. Иш талазы-биле дыка байдыктың Ком АССР-де чамгыс-даа мебель фабриказы мынчага чедир чөк турарын таарыкчыг кылдыр санап болур бе? Оң түнелдинде мебель республикалыг Ригада болгаш өске-даа хоорайлардан өөртүп ап турар. База-ла хей иштыг Киров область чүгө мебель талазы-биле өвөөс, харык колхозтарга өргөжөк чууга терге, дугуй, дуга болгаш өске-даа аш-чөм херекселерин бүдүрүрүнч талазы-биле ажил багай тургустунган.

Чамдык черлерде чурт иштиниң аш-чөм курлавырларын көүдөдир болгаш оларын чогуур-биле ажилдар дугайын, а саңыш салышкыны ам-даа негелдеңизге четпейн турар. Эң улуг көдө ажил-агый крайынның төвү — Краснодари маганнер ден шайн согуна, редиска, огуреп, помидор дөң чижетиг продуктуларын саддып алыры берге, иңчаарга ону долгадыр турар колхозтарда болгаш совхозтарда ол-даа, өске-даа ногаалар кончук хей деп, «Правданың» номчукчулары эштер Совет болгаш Таранов дыңнаткан. Ногаалар салыгларын экижилерде чер-черниң садыг организацияларын ишкелчөк чорук болза, огурептерин чамдык оларын кым-даа саддып алыр аргажок кылдыр өртүр бешкан чорукка чедирген.

Чурт иштиниң чиг өңдөңдө туугу материалдарын бүдүрүрүнч калбартарың болдуар аргаларын чуртун хей-хей районнарыңа дыка улуг. Иңдыг болза-даа, ол болдуар аргалар болганчөк-ла миччаар долу өвөөс ажилдаптып турар. Казак ССР-ниң хей-хей хоорайларында, Ростов, Харьков, Кемерово болгаш өске-даа чамдык областтарда тууйбу, шлак-блек бүдүрүгелери болгаш туугу материалдарын бүдүрүр иңаңгы тускай баштагалың бүдүрүгелерде жокулап турар. Ол-ла үдө ол материалдарын четтес чорук үлөтүрү болгаш чуртталга туудушкунуң темпини дыка сааддып турар.

Бараан саарыгаларын калбартарыңга болгаш совет салгының практикамын экижилерде чер-чөм, организациялар чамдык ролун бүгү хемчөг-биле бедирер өргөжөк чууга. ССР-ниң Садыг министрствозунуң кол эргелдериниң болгаш бүгү-үлөтүр көнторларынын үүрмөктөн саддып четкыч чер-черниң садыг организацияларын ишкелчөк бөр дугайында ССР-ниң Садыг Министерствозунуң өөлдү үдө хүлөөн алган шиптирери болгаш өске-даа хемчөгелери чер-черде саддылаар организацияларын инициативаны хөгжүдериң дөгү болур. Столыларын, уруглар садтарының болгаш яслилерин, даараныга мастерскаяларын, чунар-бажынын, хей чурт черлерин болгаш ажилчы чоннарын негелде херекселерин үлөтөр-чижетиг хандыр хүдөлгелер өске-даа черлериниң ажилы бүгү хемчөг-биле экижилер чорук ажил-агый ууртукчуларын чамдык салышкынын кезеге чууга чүдүг болур ужураг.

Чуртун экономиказын улам инай күчүдүг көдөрүн болгаш чоңун амдыралчы денели бедиринчө эрге-ажыл-агыйларын бүгү массазын кичөөгитин улап шилээр ужураг. Бистин бүгү улузувус-биле бир дөмей, совет ажил-агыйларын чогадыкчы инициативаны улам инай хөгжүдери социалистг экономиказын чагылтып чок хөгжүдөңизге болгаш ажилчы чоннарын чагылтып өөртөңизге, бешки беш чамдык планын чедипшениң күүсөдериңге дөгү болур. «Правданың» август 22-деги мурунку чүүлү).

зацийын боттандырыкчө белеткөөрүнч талазы-биле улуг ажилы оларнык-биле чорудуп турар. Бо чыны башкы училыкчелерин болгаш башкы институттарын дооскан, 500 хир анык башкылар найысала школарынга келдилер. Өөреникчилерге чеди миллион хир өөредилге номинарын чорудуп берген. Кичөөдөр эгелгелге чедир саңыг хонуктар артаң. Өөредилге чылы эки өртүн дөш башкылар болгаш улус өөредилгениң ажилдыкчаларын бүгү хемчөгелери ап турар. Москваның туугу шадеринде изиг-тулук ажил чоруп турар. Ам хей-хей школа башкыларын туудуп турар. Дөрт школарын туудуп дооскан, өөредилге чылы эгелгелге чедир анык москвачылар ам-даа 14 школарын алырлар. Сентябрь бирде Москвага 627 эге, чеди чам болгаш ортук школарын экижилер аштыттылар. Совет найысалаңгы ажилчы чоннарын 640 муң уруглары парталарга олуруштарлар. (СЭТА).

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Москваның школары чаа өөредилге чылының бүүдүзүндө (1 арын). Совет Эвилелинде (1 арын). Областың ховуларында (1 арын). С. Алеев.—«Барык» совхозта партия организациязын ажилы экижилер (2 арын). М. Шабанов.—Тараажиларын культурутуг негелдениң долузу-биле хандырар (2 арын). А. Глетов.—Дүжүт ажаап алышкынының үзүндө чидирителер-биле демисел—чууга соруга (2 арын).

Т. Ховалыг.—Райпо ажилында четтестерин дарый чайдалар (3 арын). Румыннык хосталганын оң чыл оюн таварыштыр Бухарестте болгаш баймыг хурал (3 арын). 1954 чылдын август 22-де Бухарестте болгаш баймыг хуралга хүлөөн алдыган СЭП Төп Комитетинге болгаш ССР-ниң

Министрлер Чөвүленинге баймыг телеграмма (3 арын). Халхия-Гол чанынга болган туугуш кунарарың мадыраларыңга тураскалыг ажитканы (3 арын). Кореяда тайбычдыктың хайгаараар талазы-биле нейтралдыг комиссияны тараларын АКШ орыдажып турар (4 арын). Немец демократтыг радионуң тылөкчелеринге доктор Ноннуң харымылары (4 арын).

Совет Эвилелинде

Бүгү-өвөөдөң көдө ажил-агый дөгелгелер. Ары ажилың навильону. СЭТА-ның прессклещизи.

Урал чанынын чартыкчыларын аргазы-биле

АКМОЛИНСК. Казык аттыг совхозтун Май бир салбырында кызматыс эки үнгөн. Ол кызматыс Шадринский чартыкчы Т. С. Мальцевтиң аргазы-биле болбазырың ажилдап шыгө өстүргөн. Эң өөлдүдө ол участотту 1952 чылда андызын ширек аңдарар биңи чокка аңдарган. 1953 чылдык чаманында лущени кылган соонда ол черге чазын чажып тарып кызматыс тарып чашкан. Өске шадер-биле дендөөргө мында дүжүт гектардан 5 центнер бедик болган. Бо чылы 443 гектар бүрүдүдөн 17 центнер тарааны чымы ап турар, ол болза, өске шадерден 6—7 центнер төй. Хөргүнүң кырын болбазырадып тургаш, ширекти аңдарыңдап инай ханы чарар чорукту совхозтун Киров, Комсомольск болгаш Жданов салбырларыңга база-ла непереткен. Мында тараа эки үнгөн. Көдө ажил-агыйнык область өргөлчө черни болбазырларын чаа аргаларын бүдүрүгелге неперетер хемчөгелери чогаалып кылган. (СЭТА).

Комбайнернүң кайгамчыктыг чедишкени

ПАВЛОДАР. Лозовский районун Буденный аттыг колхозта кур черде чажып тараан кызматыс ажаап алырыңга Казахстаннын сурагыл комбайнер Петр Музыкка өгөлөп киришкен. Баштайгы хүдө оң аргалыг 22 шакта ажилдап болгаш «Сталинне»—6 деп ийн комбайнларын кожуң алгаштың 98 гектар тарааны көскөк. Гектар бүрүдүдөн 119 муң тарааны

Россий Федерациязын совхозтарында чер фондурларын хынаары

Кур болгаш куруккан черлерин аңдарың-биле шилеп алыры болган бо чылың көдө ажил-агый эргелдеңизге киирери Новосжеке, Алтай крайы, Барың Си-бирьде болгаш РСФСР-ниң өске-даа черлеринде өгөлөң. РСФСР-ниң Совхозтар министрствозунун 4 экспедициямы ам Новосибирске, Куйбышевте, Саратовта Ростовта ажилдап турар.

Областың 21 совхозтарында 200 хире чер тургузукчулар, хөргүн талазы-биле өртөмнүң болгаш агрономнар шипчигел ажилдарын чорудуп турар. Олар ийн ай-нын дүргүзүндө 7 миллион гектар хире чаа черлерин, оң иштинде биче продукцияг сизген кезер черлерин болгаш мал оңдарарын шипчир ужураг. Август 20-де шипчөгч бригадалар совхозтарын улуг агрономнарын болгаш директорларың дуулаамчызы-биле 334 гектар аңдарарыңа таарыкчылыг участоктарын ишкелчөк болгаш аңдарарың-биле тускай-ла берген. Совхозтар ажилдыкчаларын оларын шипчөгч алырын өгөлөп киришкенер. (СЭТА).

Хүндүскү чырыкка үнер кино

АСТРАХАНЬ. Хүндүскү чырыкка үнер кино область калбак хөгжүдөлгө болуп турар. Хүндүскү чырыкка үнер кино көргүч аппараттарын «Иосиф Сталин» деп культуларохотта, муруну чүвө садык былык экспедициянык сууру болуп турар Каспий далайын балыкчыларын хандырып турар «Микоян» деп теллохотта тургускан. Астраханда хүндүскү чырыкка кино үндүрүр турум кинотеатр ажилдап турар. Хүндүскү чырыкка калбак көргүчөк кылдыр дерип-херексөөн маан көжүк чорукту автомашина дара черлерде оларын өлөң келген. Малчынарга 20 ажил кино-чуркунлар көргүскөн. Ам область хүндүскү чырыкка кино үндүрүр 6 кино тургузукчулары ажилдап турар. (СЭТА).

Бүгү-өвөөдөң көдө ажил-агый дөгелгелер. Хат-биле шипчөгч чылыг «ТВ-8» хат-наасо станциязы. СЭТА-ның прессклещизи.

Куш-хүннеринге тараа авансалары

ОРДЖОНИДЗЕ. Соңгу Осетиянын көдө ажил-агый артыкчелери улуг черлерге күзүн чажып тараан тарааларың байдыктыг дүжүдүң өстүрүп алган. Алаанский районун колхозтары тараа ажаап алышкынын болгаш күрүнөгө тараа дуулаамчызы республикада бир дугаарында дооскан. Ам ол колхозтар колхозчуларың күш-хүнүңгө натуралдыг авансаларын берип турар. Ленин аттыг көдө ажил-агый артыкчелери күш хун бүрүзүң 2 килограмма тараа берген. Колхозчуларың хей-хей өг-бүдөлери чүгө баштайгы авансалың саңыга бүдүн чартык—ийн тонна тарааны ап, боттарың тараа-биле бүрүп хандырган. Артовский болгаш Нартовский районнарын колхозчулары күш хүнүңгө хей авансаларын ап турар (СЭТА).

570 автомашиналарын колхозтарга

СТАВРОПОЛЬ. Дүжүт ажаап алышкынының өгөлөңдө бөр крайнын колхозтары күрүнөгө чүс-чүс муң тонна тарааны саткан. Артык дүк, өт, сүт, ногаа болгаш көдө ажил-агыйнык өске-даа продуктуларың садыр өскөн. Ол-ла үдө херектед кооперациязы колхозтарга автомашиналар, туугу материалдарын, аны-бүрү дерип-херекселерин угуштур садар салгыны чорудуп турар. Бүдүн чартык ай-иштинде колхозтар 570 чүвө болгаш чик автомашиналарын саддып алган. Аполовский районун «Навильниң чагы» колхоз күрүнөгө 12 муң пуд тараа саткан. 4 чүвө машиналары саддып алган.

ОБЛАСТЫҢ ХОВУЛАРЫНДА

Делгелге чораян механизаторлар

ТЭЭЛИ. (Телефон-биле). Бай-Тайга МТС-тиң Ден-Терек колхозка ажилдап турар комбайнер эң чагы-лаа Бүгү-өвөөдөң көдө ажил-агый делгелгелге чораян чедип келген. Ол болза, ССР-ниң көдө ажил-агыйнык чынычанач чедипшенирин, муракчыларын кайгамчыкты дуржулгаарын белеткелден көргөңиз механизаторларга болгаш колхозчуларга тааныштырып турар. Оң мың боду ажил-агый чача-чаа чедипшенирин болуп турар хүдөңгөн. Илангы 15 ажил хүнүндө 300 гектар тарааны кестирер, га бүрүдүдөн 18 центнерден күдө өвөөс дүжүтү ажаап алыр деп социалистг хүдөлгелери оң алган. Оң ол кылгырын комбайнерлар деткившан, август 24-те 3 комбайнер-биле бышкан тарааны кестирип киришкенер. «Тилгелге» колхозка ажилдап берип турар комбайнер эң Дөңгүрак база-ла делгелгелге чораян келген. Көргөң чүдүдериң дугайында оң солун бөсөдалары болгулаан. Ол бодунуң комбайны-биле август 23-те тараа кезишканыңчө кирген. (СЭТА).

Механизаторлар хүлөөлгезин күүсөдип турар

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Улуг Хем районун Ленин аттыг көдө ажил-агый артык малга сизген белеткөөрүнч ажилдарын шымалың дооскан соонда, август 24-те тарааны бышканнап кезе берген. Мында МТС-тин механизаторлары эштер Бюрё, Сангыз-оол оларын комбайн агрегаттары Баян-Колдун Бек-Хаакта 30 гектар суланы кестирип киришкен. Маленков аттыг көдө ажил-агый артык МТС-тин комбайнер эш Сат Бюрё 25 ажил хүнүндө «Сталине»—4 деп боду чорукту комбайн-биле 500 гектарнын тарааны кестирип, гектар бүрүдүдөн 14 центнер дүжүтү алырын хүдөлгөн. Эш Бюрё август 22-де, хүнүнч чүгө өөлдү чартымында 6 гектар тарааны кестирипшан, гектар бүрүдүдөн 16 центнер дүжүтү бастырып алган. Август 23-те 13 гектар черниң га бүрүдүдөн ортумаа-биле 13 центнер дүжүтү алган. (СЭТА).

Тарааны бышканнап кестирип кирген

САМАГАЛДАН. (Телефон-биле). Тес-Хем районун Сталин аттыг колхозтуң ховуларында тараа быжышкыны четтин өгөлөң. Колхозчулар август 20-ден өгөлөң 146 гектар тарааны кылмын долгандыр аштыгы ийн машинамы-биле болгаш хол кадыры-биле кестирип, спонтола, МТС-тиң ол колхозта барган боду чоруп кестирер 2 комбайнлары август 22-де кезишканыңчө кирген. (СЭТА).

Трактор бригадасы

Улуг-Хем районда Шагаан-Арыг МТС-тиң Сталин аттыг колхозта ажилдап турар дөртүк трактор бригадасы (бригадир эш А. Биче-оол) 406 гектар чайгы чер аңдарылганын чоруткан, чайын аңдарыңган 252 гектар черин лущенилгө, 68 гектарын культурастаан болгаш 20 гектарын дыскалаан. Оң аңгыда 725 гектар чер илтиретинген болгаш 54 гектар чер калап аңдарылган. Аңдарган болгаш илтиретинген черлер кезир чылдың тарылгазына ажилдап турар. 200 гектар күскү чер база аңдарылган, күскү аңдарыңга ам-даа үргүчүлөөр. (СЭТА).

Мал чөмөриниң белеткели

ЭРЗИН. (Телефон-биле). Эрзин районун колхозчу ажил-ишчилери сизген ажаап алышкынынын темпини улам дүргөдөдөр дөш чүткүдүг демексиге турарлар. Августун 20-ден бөр өөлдү беш хонукта районун бүгү колхозтары силөс салышкынын планын ашыр күүсеткен. 25-те үнгөн, түндөк баугаар алырга, «Кызыл сымдык» көдө ажил-агый артык (даргазы эш Сенди) сизген белеткелдиниң планын 83 хуу күүсеткеш, районун колхозтарынын бири черин алган. «Чаа орук» колхоз сизген белеткелин 80,4 хуу, силөс салышкынын 106 хуу күүсеткен. «Сталинч орук» көдө ажил-агый артык сизген белеткелдиниң талазы-биле хожауп турар. (СЭТА).

Гектар бүрүдүдөн 30 центнер тараа

БЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. (Телефон-биле). Барың-Хемчик районун колхозтарының тараа ховуларында белең дүжүт улам калбаа-биле быжып турар. Амгы үдө мында барың-ла шупту колхозтар ажаап алышкынычө өгөлөп кирген. «Комсомол 30 чыл» көдө ажил-агый артык баштайгы хүнүндө 10 гектар тарааны бышканнап кескен. Оң га бүрүдүдөн алган дүжүт ортумаа-биле 30 центнер чедип турар. Август 24-те ол колхоз 30 тонна арбайын күрүнөгө дулаары-биле Кызыл-Мажаалыктың тараа пунктунда чедирип келген. Оң суникаага кургаткан соонда, күрүнөгө дүжаап турар. (СЭТА).

ПАРТИЙ ЖИ А М Ы Д Ы Р А Л

„БАРЛЫК“ СОВХОЗТА ПАРТИЯ ОРГАНИЗАЦИЯЗЫНЫҢ АЖЫЛЫН ЭКИЖИДЕР

«Барлык» совхозта партия организациясы (секретары эш Шөңкү) партия-жы-политиятык болгаш организациястык ажыдарын денди чамас дендеде тургускан. Партия организациясы бодунун ажылын совхозтун ажы-агылы согулаарын шийтирээрини айтыргалары-биле эки холбаштырбай келген. Ажы-чы, албан-аалчылар ортузунда масса-политиятык ажыдар багай тургустунган. Коммунистерни авангардылык ролу көзүлбей турар. Совхоз дирекциясынын ажы-чорудулузына партияны контроль кошкан.

Ол бүгүн батыкпай турар кыдыр фактылар бары? Агиткулдериңиз ажылы ажыжы. «Дүжүт» деп хана согуу чыл эгиндеңиз бөр 3-ле катан ала-чагаарлашканын байдал-биле шынар чок үгөн. Оң редактору беши билдинмес. Хүндөд самбырамы курут туруп келген. Совхозта 130 ажык ажычынар бар, а оларын дштинде чүгө 30 кизи область солунунары чыгыткан. Эрткен өөреляде чымдыла партия төөгүтүн өөреңи болгучу программан доспаан. Клуб болгаш номчуга бажыды шагда-ла хадгынган.

Политиятык экижидеңиз ажылынын шак мычаар багай тургустунган болгаш социалык чарыштын эки организастыктынмын болза, совхозтун ажы-агыл талазы-биле чедикшилерни хандырбаан. Ажы-агыл улактотулган хун-бурчун организастык үчүрүтүлгө денди кошканды боду берген. Партия организациясы совхозтун харымсалгалы удурутчуларын болгаш инженер-техниктик аждыкчыларын ажыга харымсалгалы бедилди шыдаван.

Совхоз директору эш Казанцев ам мырнай шуут ажы шагында дүгүчү аралгал турар аларган. Оң «үлгерген» өске чамык аждыкчылар эдерин турар. Бо

чымдын август 9-та Шаравылар деп черге эш Казанцев бодунуң улуг бухгалтер эш Огоровников-биле кады аралгал хүнөөнер, а 12-ле база-ла аралгалаш, ажыга үмкөн. Августуң 3-те инженер-механик эш Аверия, туугу бригадир эш Матвиенко олар Огоровников-биле кады черге аралгал хүнөөнер. Директор эш Казанцев бодунуң калайы-биле эл-найырал чок турткан турар.

Совхоз бодурулгезинде күш-ажылың илти чуруму сандаран. Ажы-агыл планарынын чогуу үезинде күсетинмей турарынын кол чыдаганын мында болуп турар. Туугу бригадалык чартык чыдамың туугу планын ам-ла күсетинен. Тараа складиң, хой болгаш биза кажааларын, чурттага бажынарын туар аждык организастыктынмын. Совхозтун ажы-чыннарын барык 15 хуузу өлгөргө чурттай турарында кым-даа сагыш сарбаан. Туугу бригадалык ажылынын дугайын чуулаажырын, туугулар ортузунда агитас-массалык аждык күштедирерин партия организациясы согуурга-ваан.

Амгы үеде каспырадыкы турар тараа болгаш мал чекеринде ажаап алышкынарын белеткеди совхоз багай чоруткан. Техниканы күчүт чөтө ажалаткымай турар, оң эдилегине канжата чок чоруктуу фактылар хой. Автомашиналар чыдаачылары багай шийтинген. Оң журунда амы үеде 3 машиналар үред берген чыгыт. Тарааны арылгар болгаш кургагы машиналар чөтө септемкөн. Хову ажылынын турлаглары деритимкөн.

Мал чекеринде белеткедиңиз талзы-биле совхоз эң-не улуг хожулашкында турар. Сигенчилерин күш-ажылы багай организастыктын болгаш бар техника чөтө ажалатынмаан. Совхозта 5000

ажык баш мал бар. Бир эвес өнгөн белеткедиңиз темпизин амгы чоруп турарында дүргөткөс болза, келер кыштын айымынга бүтү малдар таваржып болур дээрн билдингир. Амгы үеде күрүгө дүжаар аят, дүк, сүт планы мырката-ла чедир күсетинмкөн.

Партия организациясы бодунуң үндүргөн шийтирээрини күтөөдөдиңиз контрольдайың келген. Четкестерни уауткаарынын тодаргай темпизин коммунистер эш Шөңкү каш-даа удаа сүмөлөп келген. Мычала-даа оларын санадарын амычарыга боттандырынын темпизин чорутурумай турар. Коммунистерни чамыктарында партияны даалгалар бердинжөө, актив-биле ажы багай тургустунган.

Совхозтун дирекциясынын болгаш мында партия организациясынын ажылынын четкестери СЭКП-ниң Барың-Хемчик райкомунга шуут дамаарылгалың. Райком биле совхоз кожа туруп турар. Мычала-даа аждык экижидериниң аргаларын олар алда тышпаанар. Чүгө дөргө, партия райкому совхоз бодурулгезинде хоорук аждык келген. Совхозтун ажылынын эки болгаш багай талаалар кайында дээрин райкомун аждыкчылары, бюре-ау билбей турар, а билдинген четкестерни уауткаар дөш демкел чорутпай келген. Мылангы директор эш Казанцевтин ажылында болгаш чурумунда четкестерни дугайында хомудалар СЭКП райкомунга болгаш райүүсөмгө кирип тургулаан. Оң шийтирээриниң үрө-түңнөй-даа калдык.

СЭКП ТБ-нын сентябрь пленумун шийтирериниң негедезин сугуар совхозтун илти ажылыга партияны удурутканы ажыдар партиянын Барың-Хемчик райкомундан дегетиниң турар.

С. АЛЕЕТ,
«Шынын» корреспонденти.

Дүжүт ажаап алышкынының үезинде чидириглер-биле демисел—чугула сорулга

Кызыл, Чааана хоорайларга чоокта чаа болуп эрткен комбайнларын чөтөдөл туралары 1954 чылдын дүжүт алышкыны-биле холбаштыр комбайнларын согулаарынын дугайында айтырыгы чуулаашкан. Чаа дүжүттүн тараанын чидирг чокка, дүргөн ажаап алыры—комбайнларын хундулуг хүлээлген болур деп чүвени чөтөдөл хурадар овалал дөждөгөн.

Шагаан-Арыг МТС-тин комбайнлары эштер Даныш-Бек, Блинков, Сарыг-Сеп МТС-тин комбайнлары эштер Булгаков, Полен механизаторлар-биле болгаш колхозчулар-биле кады, бедик дүжүт өстүрер дугайында партияны болгаш чазактын шийтирерин амыдырга боттандыра дөш демиселдин баштайгы челишкенине, рин көргөскөнөр.

Эзөн хой колхозтар болгаш машина-трактор станциялары ажаап алышкыны аждыклары шага-ла бүтүн белеткенеш, дүжүт алышкыны эгелен. Бай-Тайга, Сарыг-Сеп, Шагаан-Арыг, Бай-Хаак болгаш өске-ла чамык МТС-тер комбайнлары колхозтарын ховуларың чоруткан болгаш хову аждыкчылары-биле кады ажаап алышкыны чорудар улактотулган хүлээп алган, киди-не ажалдап турар. Бо чымын колхозтарга тарааларын 90 хуузу комбайнлар-биле ажаап алыр. Облестин бүтү комбайнлары ажаап алышкыны аждыклары 20—25 аждык хууверинде бедик шынарлы доокор дугайында хүлээлгелерни алганнар.

Боду кезип октаар машина-биле ажаап алышкыны чорударыга болаарга, дүжүттүн комбайн-биле ажаалгам тараа чидирини дыка эөөжөдөр. Комбайннын механизаториниң байдалы доктаамал хынава, аждыклар кезектеринин чогуу таарыштыргалы хандыртынмаан болза, комбайн-биле ажаап ал турар дүжүттүн чидирин хой болур. Ону болдурбас дөш чер кырыны байдалында, агаар-бойдустан болгаш тарааның бодунда дамаарыштыр комбайнны азы-бүрү байдаларга таарыштырып алыр керек.

Ажаап алышкыныны шийнары бирги дөлгөдө бедик кезилген, бис шимчөшкенини дүргөткөс болгаш мотополонун таарыштыргалында дамааржык. Кызыл-Мажалык МТС-тин комбайну эш Хомушка 1953 чылда тарааны бедик кестирин турган, ону хой чидиргө таарыштырган, ол мышак фактылар Бай-Тайга, Сут-Хөл болгаш өске-даа МТС-терге тургай.

Сарыг-Сеп, Бай-Хаак, Шагаан-Арыг МТС-терини мурнакчы комбайнлары тарааны чүгө 10—12 сантиметр чамык кылдыр кестирин туралар. Оң дузаамы бедик тарааны болгаш саванын чидирин кончут эөөжөл, тарааны ажаап алган улактотулган предлуживитиг андынар-биле дараанын андырылга болгаш түшөөдө таарышкыны байдал тургустуруп турар. Комбайн-биле ажаап алышкынынын өөүлүнө чамык кестиринге сыттар артып каан турар. Аны-агыт кезектерин бистер иргак аларганда азы улуг кезер салаа бистер төгөйленгенде ий-икпе азы бистин дүргөн оожум болганда шыка тараалар артып каар чорук оортан болуп турар. Ол бүтү четкестерни тараа шедеринде аждык тургаш дүргөн чылашкы болур. Болганга азы бедик шыкты тараалары кезип, ажаап алырында бистин дүргөн аждыдарын чедип алыр. Учуштерини сымынга бистин күштүг ташкыны болу бээрден тараа чидиргелери тываржып болур.

Комбайн-биле тараа ажаалгамын практиказы чүрү көргөскөнлө дөш, сулаңы бистин бедик дүргөткөс-биле ажаап алыр. Чүгө бис шимчөшкениниң дүргөн-биле агрегатты шимчөшкенини дүргөн чөп дүштүргөн үеде тарааның икп кезилдөө чедип адынар деп чүвени комбайнлар уттуң болбас ужурауг. Сарыг-Сеп МТС-тин комбайну эш Мурыгин 1953 чылда тарааны чөтө кестирин шыдаайн турган, оң чыдаганы—агрегаттын шимчөшкениниң улуг дүргөн болуп турар, мында бистин шимчөшкенини дүргөн дыка биче болуп турганында. Мотополонун болун болгаш эргининиң дүргөн шын эвес таарыштырганын чидирг болган чок-ла таваржып турар.

Мотополон биче сип тарааларын башкаар, оларын платформага сажыр болгаш бир эвес мотополон турган тарааның байдалы-биле тургустунга, а оң эргинериниң дүргөн комбайнның шимчөшкениниң дүргөн-биле таарышканды, чүгө мында таварылга кезер аппаратты арылгаларын бистин дүргөткүчү комбайнларын бай-Хаак МТС-те Бобков, Шагаан-Арыг МТС-те Бөрбө, Сарыг-Сеп МТС-те Вислаев олар дөрт турган тарааларын ажаалгамын чорудуп турган, мотополонун калың бистин кырыңче бадыры, тараанын бажының дендегинде 10—15 сантиметр кулу тараа сымында кестирин дөш ону таарыштыр комбайн ал тургай. Чымыккан тарааны комбайн-биле ажаап алырды, мотополону кезер аппараттын кырыңга тургаш болгаш өң-ле чамык кылдыр бадырылтар. 1953 чылда бистин областың комбайнларын хой нуруубу кыска үгөн тарааны ажаап алырды, реңдинде ам презентияны кылдырган багыларын мотополонун планкаларына келирип ал турган. Шын кезилде болгаш биче сыптарын башкаарыла ховурану доктаамал болур.

Мотополонун эргининиң дүргөн эскерттирине улуг болашкынынын эөлчөк сылдыстары бар болур. «Сталинче—6» деп комбайнларын чорудуучулары дегерин ийленчө кезилген хүдөөп алыр камеражо тараанын шакчы кирип турар үезинде тараа чидирини чамыкты болдуруп турар. Мынд чидиргин болдурбас дөш хүдөөп алыр камеражо мурнуку бодунда өптөшкөн ховуларын поллонуку бар черге тараа туукучуун тургузар.

Кургак мылангы эвирөөн тарааларын ажаап алышкыныны үезинде саваның артык үрүмкелерин болдурбас дөш мурнакчы комбайнлар «Сталинче—6» деп комбайнларын секцияларында дштериниң санын эөөжөдөп, а тымылгы үттерин мыш бөөкүңнөр-биле туулап турган. Тарааның чидирин болдурбас дөш секцияларын бот-боттарын дыгыш кылдыр тууштуурган чугула. Барабарын доганымын саванын чөтөпкөдөн та, рааның долу эвес бастырылган эөөш эвес болуп турар. Мында таваралга болганда багы азы тууштууралга муфтааларын таарыштыр кылмып алыр. Боду чорутур комбайнларын чамык чорудуучулары бастырылган шынары басырында ла мурнуку болгаш өңү секциянын өрүн-нарын болуп турар, а ортузунда секцияны 180 градус чедир эргидирер. Оң ачымы-биле планкаларын эөөжөн кылдылары ажыгалга кириңген турар.

Молотилканын мурнуку каттыккан штыкым-биле кады шимчөөннөң эгдөөш калбак иши бар, чамыкта боду чоруп

комбайнлар тараа чидиритиг алышын турар. Калбак шактык мурнуку кешинде быжылганган реңин баг тараа чидирини үргүчү-ле бүтүн чылдагы шыдаайн турар. Гидравлика системаның көсөүзүн хавыны көрүп турган чидиргини элереңи болур. Бир эвес анда тараа өлүгө, молотилканың рамазын адалкы булуңнарында быжылганган, узуну 70 сантиметр болгаш калбаа 60 сантиметр, кааржак хевирлиг тараа туукучуун тургузар керек. Чамыкта кааржак орунуга шоодай азар.

Бүтү керектик черлерге тараа туукучулары тургустунган тургун дөш, олар дөшүлганын хөтөөлө-биле тарааны хөтөөлө дөш комбайну бүтүзү аждык чорудуугалың шыктын хынаар хүлээлгелит. Чидиргин болдурбас дөш вентиляторларын үер утланышкынынын болгаш күжүнүн өскөрүлүшүнүн ба-ла эгдөөш шийдедиңиз ажыглашкына, арылгаларын аждыктын шын таарыштырган турар. Бедик дүжүттү тарааларын ажаап алышкыны чорудуп турар үеде вентиляторун аастарын бүтүн аждык, а үрүштүкүн эгдөөшкениниң ортузунче чөөк улгаар. Ортумак үштүгү тарааларын кезерде мыл ажык аастарын эөөш туулап алыр. Казан чамык үгөн тарааны кезип турар үеде, эгдөөшкөң чыгаалкыны бичелен, эгдөөшкөң мурнуку кезилчө агаарын сырнын утландырып турар.

Хат чок хүнде вентиляторун хаагыт черин ийи таланың чымык ай кылдыр аждыдары чугула. Мырнай чанында ийилген кады турда улур, дөшүр таланың хаагыт черин эөөш аждык. Комбайнны дөшүр шимчөшкени болганда, тарааның черге төштүгү болдурбас дөш ажык черлерин эөөш туулап алыр, а казан агрегат даг алаагы чоруп турар хаагыт черлерин аждык.

Эрткен чылда чамык МТС-терини комбайнларын аждыктын темпиз организастыгында хой тарааны, саванын болгаш тараа ботун чидиргө таарыштырган. Кызыл-Мажалык, Сут-Хөл, Чаа-Хөл МТС-терини комбайнлары дендиктер-биле чөтө хандыртынмай турган. Улактотулган кылдылары баш буртуугар кестирини туула-ла процент комбайнлар үргүчү аждык кирип турган. Улу-Хем районунд Калыңна аттыг, Мачурия аттыг, Сут-Хөл районунд Киров аттыг колхозлары эртен чылдын тараа ажаап алышкынынын баштайгы хүнеринде комбайнлардан тараа өөртүлгезин организастык чөк чоруткан, оң түннөлдө тараа бункерлерден чер кырында дүжүттү-лүп, үр үеде ажаап алышкыны чымып турган.

Комбайнларын согулаам болза, комбайнларын таарыштыр ажалал башкаарымыга эки мергежири, канды-даа байдалга дүжүт ажаап алышкыны чидирг чокка, дүргөн чорудары болур. МТС-териниң удурутчулары болгаш түскай өртөмөңгөлери дүжүт алышкыны аждыкларын шынары дөш шыгыны хынааланы тургузар ужурауг. Олар бүтү ажаап алышкыны агрегаттарын чөп ажалал таарыштырарында, чымыккан тарааларын кезер дөш комбайнларын керекселер-биле дерилер, тараа туукучуларын тургузар чорукка комбайнларга дуулаажыр хүлээлгелит. Тарааны кезериниң мурнука оң шөлү колхозчуларын болгаш МТС-тин дүжү-биле арылганган турар.

А. ГЛОТОВ.

Коммунист Доспаңнын үлөгерлиг ажылы

Улуг-Хем районунд Мачурия коммунист өөдө ажы-агыл артелинде коммунист эш Доспаң бодунуң колхозуң брүдөлдөтүп инектерин 1953 чылдын майдан бөр кадарып турар.

Оң мурунунда ол инектерин азыралы болгаш ажаалгам дыка четпес болуп, хорамчага-даа таваржып тургулаан. Колхозтун баштаар чери оларын кадарып кадыкшыдарын дуржулгалык малчын эш

Доспаңга дааскан. Аарыг инектерин ажаарың харымсалгалы ол билбешпаан, овалашкан аждык хүлээп алган.

Инектериниң чайгы одарладышкынын баштайгы чылда үлөгерлиг чорудуп, кадыкшыгынын экижиген. Кыштага-ладышкынына белеткеди баш буртуугар боду баштап алаш организастаан. Инектериниң чөм-даа, кажаалары-даа четчир кылдыр белеткениңен. Оң ачымында бү-

гү инектер менди чып ашкан.

Бо чымын чайымында семиртегендиң одарладышкынын улам эки чорудуп турар. Амгы үеде ол боду баштап алган кыштак чогуунда 13 тонна сиңениң белеткөн, кыштага-ладышкына өске белеткелерин баша эгелээр деп турар. Оң кадымын ам 114 баш инектер бар, оларын кадыкшымын экижөө болгаш продукттуу бедөөн.

С. МАЧЫЛАЙ.

Тараажыларнын культурулуг негелдезин долузу-биле хандыраар

СЭКП ТБ-нын июнь пленумунуң доктаалында мында дөш:

«Бүтү масса-политиятык ажы дүжүт ажаап алышкынынын чедикшинын шийтирериниң турар черлерге: Хову турлагдарында, хову болгаш трактор бригадаларында, шаңнарга, тараа өөртүрү турар транспорт бригадаларында, алеваторларга, белеткед пунктуларында чорутувар ужурауг... Бөдө ажы-агыл аждыкларында бүтү эр, хөдөөжөн колхозчуларын, МТС-терин, совхозтарын аждыкчыларын болгаш кезилгени бүтү чөвүн ийлеп-билгип кириштерин хандырар дөш, парлаганы, радиону, кинону, культура-чырыдышкыны албан черлерин, масса-политиятык аждыкларын бүтү хевирлерин политиятык ажыга ажаллаары эргежок чугула».

Бо болза, дүжүт ажаап алышкынынын үезинде көдөө ажы-агылынын ажы-ишчилериниң ортузунда чорудар культура-массалык аждык чанчаар чорударын тодаргай айтып турар.

Бистин областың шедеринде тарааның байлас дүжүдү өзүп үгөн. Хөй-хөй колхозтар дүжүт ажаап алышкыныне кирипкен. Бөдөңн ажы-ишчилери — эр, хөдөөжөн колхозчулар, механизаторлар болгаш көдөө ажы-агылыны түскай эртемчилери дүжүтү чогуу үезинде чидир чокка ажаап алырынын, күрүнө тараа дүжаалгамын болгаш көдөө ажы-агылыны өске-лаа продуктларын кыска хуусаада дулаажыңче боттарынын эгдөөшкенин утландырып туралар. Колхозтарын бүтү бөдүрүлгө ажылы шөдөрже шийчин, тараажыларын кол массаны дүжүттү ажаап-ахырынны салым чыаанын шийтирээр дөш ажалдап туралар. Оң-биле кады политик-массалык болгаш культура-чырыдышкынын албан черлериниң ажылы төвүн хову турлагдарыңа шийчилер ужурауг.

Культура-чырыдышкынын албан черлериниң аждыкчыларын согулаам болгаш, бөдөңн ажы-ишчилериниң культурулуг негелдерин бүтү талаан-биле болгаш долузу-биле хандыраар болур. Көдөө клубтарын, библиотекарларын, туррум киноларын аждык дүжүт ажаап алышкыныны кыска хуусаада болгаш чидирг чокка ажаап алырында көдөө чөвүн мобилизастарыга дуулаар ужурауг.

Областың эзөн хөй районнарынын кино четкелерин, клубтарын аждыктын ийи-түдүк үезинче шыч утландырган. Каа-Хем райүүсөмунуң культура кидизин (эргелекчин эш Самаров) көдөө клуб буртууда агиткулторигадын организастаан. Районунд культура бажынының кулбргадазы директор эш Жирновтуң болгаш уран-чүдөөр удуруткучу эш Ждановтын удуруткучу-биле хову, шө-

дөрдө тараа, сиңен ажаап алышкынында ажалдап турар колхозчуларга 12 катан оюн чүдөөн көргөскөнөр. Кулбргадазы кирижичилеринде бажыст, рассказ чүгүлаар кизи, танымчалар, ыраажылар болгаш өске-даа халыларын күдөдикчилери бар. Кулбргадага колхозтарга дүгүчү көжөр кинолуг чөвүн турар болгаш уран-чүдүүдү, политиятык болгаш көдөө ажы-агылыны интертуурларын хову турлагдарыңа боттары-биле өөртүчү чедирип турар. Оларын оюн өөртүгүлерин колхозчулар улуг согуургал-биле көрүп туралар. Ажыктын билгемшталарын, ажы-хүлээлгезинге асеткилдегил эвес колхозчуларын, агы-агыт бригадаларын четкестериниң плереди, эң мылангы түс черин байдалына таарышкан чугула айтырларга хамаарышкан темааларга сөтүрөлүк материалды ажаллап турарын улуг чедикшиңерлиг болуп турар.

Улуг-Хем районунда Шагаан-Арыгнын культура бажынынын болгаш «Күш-ажыктын хостуу», Сталин аттыг колхозтарга көдөө клубтарын организастаан агиткулторигадалары эки ажалдап турар. Көдөө чөвүн эки хандырып турарынын чыңаган Танды районда керектин байдалы хөдөң болур. Ол районунд колхозтарында 12 кино салбырлары бар. Районунд культура кидизин (эргелекчин эш Полюнин) көдөө клубтарын азы көдөө библиотекарларын эргелекчи буртуу киле өөртүгүлериниң организастыгы болган турарында аждык таарыштыр тургускан. Кино организастыгы фильмдерин баш улур чарал, колхозчуларын, көдөө ажы-агылыны түскай эртемчилерин болгаш интеллигенциянын ортузунга билеттерин сажып тарадырын организастап турар.

Ол чорук эки түңдөөдө берген: районунд культура кидизин кино көргүзүлгелерин талаан-биле августун планын ол-ла айның 17-де күсөдирин чедип алган. Ол районунд Балгазында кино механигин эш Багланни өскөдөр эки ажалдап, планын үргүчү ажы күсөдөдү, бүтү көргүзүлгө талаан-биле 150 хуу чедир күсөдип турар.

Дүжүт ажаап алышкынында болгаш оң белеткелениң үезинде колхозчуларын культурулуг негелдерин хандырар согула-биле областың национал театры эзөн аждык чорудуп турар. Театрнын тыва салбыры областың барың талаан районнарына солун көргүзүлгө-биле көрүчүлерин хандырган. Ук салбыр Улуг-Хем, Чаа-Хөл, Чөөн-Хемчик районнарын колхозчуларында 20 аждык концерттерни көргөскөн, ам Барың-Хемчик, Бай-Тайга районнарын дөшөөкчөдөрүнө чоруп турар.

Оң-биле кады чамык районнарда тараажыларын культурулуг негелдерин хандырарынын талаан-биле аждыкларды четкестер бар. Барың-Хемчик, Тес-Хем районнары көдөө клубтарда ажда чедир агиткулторигадаларын организастаан болгаш кино четкелерин багай ажалдап турар. Барың-Хемчик райүүсөмунуң культура кидизинге мурунунда турган эргелекчин Мадыр-оо аралгалар чорукка ханын, районда клубтар, библиотекалар болгаш кино салбырларын аждыктын басыраткан, а ол кидизиниң амгы эргелекчин эш Төтөнников ажы-хөдөөтү эде тургулайн турар.

Сут-Хөл районуна байдал оон дөрдөкөй турар. Агиткулторигада чүгө сазын кырында саванынын, хову турлагдарыңа үмөйи турар.

Культура-чырыдышкынын албан черлериниң аждыкчыларын хүлээлгезин болза, хову-шедерин ажы-ишчилериниң культурулуг негелдерин бүтү талаан-биле хандыраар болур. Мычтанаш көдөө клубтар буртуу агиткулторигадаларын тургузуп, анза бажынынын, таңчычларын, ыраажыларын, рассказ номчуугу виждерин болгаш өскөдөр-даа хазра тулар ужурауг. Агиткулторигада дирг боттуу ажалдап, аждык четкестерни элереңип, чамык колхозчуларын аждыкларды четкестерин чиди-биле шүтүчүлөп, аралгалар чоруктуң илерекшиңер-биле чиди денкесиди уран-чөтө ар-ба-биле чорудуп, аралган хөдөөжөн дугайында таңымчалы аждыкларын чорудар чугула. Агиткулторигада партия, комсомол организастыгына дуулаан, хан согуларын, агиткулторигадын үндүрениңе дуулаажыр хүлээлгелит.

Агиткулторигада кино-механиктер-биле кады хову турлагдарыңа баарга боттарында радио, шыдыраа, даамы шыкан чүдөөдөр бөдүңүн ал чорутуу чугула. Хову турлагдарыңа ном салгылашкынын организастаа чөгуур. Ол чорук мында ажалдап турар дөшөөдөр хостуг шактарда ойнап, дыштанарында, олар райондан иштөө, даштыкынын чаа медөөлерин дыңнап алырында, кино концерттерин согуургалдык-биле көрүп, боттарынын культурулуг негелдерин хандырарында дуулаар.

Дүжүт ажаап алышкынынын үезинде тараажыларын ортузунда культурулуг хандырарынын шын организастаары көдөөн ажы-ишчилерин амгы өйдө эң чугула согулга болур дүжүт ажаап алышкыныны кыска хуусаада чидирг чөк ажаап алырыңа, колхоз буртууга тараа дүжаалгамын планын күсөдиринче мобилизастарында ийи бөр.

М. ШАБАНОВ.

Областың культура эргелекчиниң начальыгының оралакчысы.

Комбинаттын мурнакчылары

Улуг-Хем районунд Шагаан-Арыгта үлетур комбинаттын чамык аждыкчылары Совет Эвлекелинин составына Тыраның каттыкчы иргининиң 10 чыл байыраламына күш-ажыкчы чедикшиңерлиг ужуражыр дөш кымыккай ажалдап туралар.

Оларын арамында ай буртуунда ажы нормамын коммунистерден баяндык Филипов, дарааның Меркелова олар 120—130 хуу күсөдөп келгенер. Баяндык комсомолчу Самарков, туубузу бунуң дөштө Шалейн олар хун-буртуу ажык нормамын 115 хуу күсөдип туралар.

Колхозтун электрстанциязының тудуунда

Кызыл районунд «10 дулаар Улуг хура» колхозта электрстанциянын тудуун ийиң айның өтөгөндө бөр туугу бригадалынын баянчылар тудуп эгелен. Станциянын улуг бажымынын тудуу бары-ла доостур четкен. Чоокта чаа колхозтун пилораманы ажаллап эгелөөш, 2 хүнүнүң иштинде 72 чудуктарын далган.

Туугу бригадалынын бригадир эш Назытның удурутканын-биле колхозтун пилораманы дыка хөй мыштарын диллип, колхозчуларын чурттага бажынарын чыкыраларын болгаш клавоваларын четчелен туруп эгелей берген.

М. ОНДУП-ООЛ.

Ажылдың темпизин улам дүргөдөдөр

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле). Каа-Хем районунд колхозчу ажы-ишчилери болгаш Сарыг-Сеп МТС-тин механизаторлары тараа ажаап алышкыны-биле чергелештир мал чемпиниң белеткелениң темпизин дүргөдөдөр турар.

Район илтизы-биле сиңен белеткелени 77,9 хуу, селөс салымшынын 80,4 хуу күсөткөн. «Кызыл ту» көдөө ажы-агыл артелин (даргазы эш Пелищев) селөс салымшынын планын 131,4 хуу, си-

Мал чөми силостаарынның пландын „Болшевик“ колхоз аждыр күсөткен

Илтиңиниң малынмың продукттуун беддеринге шыктык чөмкөрүн көүдөдөр белеткелери ай чугула деп чүвени Сут-Хөл району «Болшевик» колхоз ханымы-биле билин, 60 чымын селөс салымшынын планын аждыр күсөткен. Колхоз селөс культуралары—тарымал тоорукту 7 гектар аждыгы тараан. Ону ажаап селөс-таарында кол кичөөнгейи салган. Селөс кылдыр тарымал тооруктун ажаалгамын эки чорутканын-биле колхозчулар оң гектар буртуудуң-ле 78 гектар селөсү ажаап алыр аргалык болганнар.

Силостаар тарымал тооруктун өңгарын

Т У У Й Б У Б У Д У Р У Л Г Е З И

Чөөн-Хемчик районунд Жданов аттыг көдөө ажы-агыл артелинде туубузу буртуу-биле 12 кизи кирижичилиг бөдүтү тургускан. Олар чоокку үениң иштинде 20 чч туубузу бөдүрүп үндү-

Мал чөми силостаарынның пландын „Болшевик“ колхоз аждыр күсөткен

Райпо ажылында четпестерни дарый чайлады

Улут-Хем районунун төвү Шагаан-Арыт да столовая болгон чайнаа бар. Орток дүрүн чекенин алыры — «шын» айтырып болуп турар. Номчукуларын кычкылган чактыг хунун чакырып кычкылдыртырарга-ла байдал кирдиреттилер.

Июль 25-тиң эртеги. Чекенинчилер 6 шаа 45 минутта турда-ла чайнаа чакырып челип келген, «6о хире эрте келгенде чүт боор, чайныг чекенин алгай бис азын джики херейин турганар. Ол азын Сүт-Хад районунун Кызылче аймак узурунда бар чорутур бир эш Шагаан-Арыт чүртүг чекенинчилерден айтырган:

«Бо чакынып четпес ажылы солунарга бижин-ле шаг болгон чүе, оон ажимы ан экижики ийлаан, шитер?»

— Салер мөөн чекенир джи ишкыжылар чүд? Мычарга көрө бөр силер—деп, Шагаан-Арыт чүртүг чекенинчи бир-ле утказы кылдыр харылаан.

— Бирги столга олуртуптаал!—деп бир чекенинчи сүйлөвө.

— Оңд ытатым чок ийин —деп өскөз харылаан.

Сүт-Хад чүртүг аалчы айып тылаан байдал-биле мнай бээр дөгүзөөн.

Чекенинчилер столдарын долгу олуртупкан. Чек даямчылары чакырган хулэп ап эгелен. Ол азында Агым-кеш белетке черини ажилдагыны Бугачев, ажыл-агый херетке бараанынын малгалынын эргелекчи Каралапов олар кирип келгенер.

— Ондаанымыс ужу бурууданы ершөөр!—деп Бугачев чугаалаан, мнай бээр баскылаан. Чагы хулэп ап турган Бугачева ажылы ар каапкан, чок аалчыларын хулэп ап эгелей берген. Оң эгелеш-ле, оодаанымыс бурууа олгаш-ле, элечек чок чекенин алыр кижилер көүдөп барган. «Чүе элечек барымдаалавас силер?» деп чекенинчилерини чөптү айтырыптыга Бугачева болгон оон антери: «6о улустун ажимы далам, чек эртен дүйн-ле төлө каан узус» деп сергешок харылаанар. Ажил шаты челип көргө, чекенинчилер олуттарын катгыма чоруп каанар. Столдар күрүг калылаан.

Столовая ажылында байдал оң бичил-даа дөрөлөсөс. Мында база-ла онзагай чекенинчилер бар. Оларын чижөөн М. Ивановни кирип болур. Ол столоваяга челип келген, бухгалтерия чериге ойиксе эргелекчи араалыг олуртупкан, доран чекенинчил алган чоруй баар. Сто-

ловая эргелекчи Нателкинин «ажыл-чорудулаам» мырнай сыр өскө. Чекенинчилер столга олуртупканда ол челип келген, кымнарын мурнай чегерер дугайында «айтышыкымы» чек даямчыларынга берген. Дегд «онзагай чекенинчилер» дашка салмады артыкка чагыдып алган, столга талып каар-эргелекчи ому чөлгөпкан, өөрүп чегеренин илгерилеш, араалыг морталтар.

Шагаан-Арыт хоорайнын столоваясында-да, чайнаада-ла чек даямчылары чекенинчилерге ача артын чандырып бөзүн хулэпты деп шуут санаарстар.

Ындыг четпестер чүгө нийти чекенинчиле черинде бар эвес, улустур болган аш-чөк барааныры сандылар маганин-нерде база бар. Райпо даргазы эш Комбуй биле салгы шылдынын эргелекчи эш Четвергов олардын контроль чок ажыл-чорудулаамында 85 тонна далганын көрдүгөн хемчөөниден ажыр чарыгдалыны журунда хоорайнын чөвүн хлөб-биле хандырынын айтырымыга бергелеш-килер болуп турган.

Хай боол хлөб быжырап черини печка-зы база үрелген. Баштар чериян даргалары «бергерлер» үнерини артамын база тыпканар. Ол арга болза, хлөбти дамы буугаар сандылаары болган. Бир чижек. Иыл 10-да хамааты Х. Аняббан кычурга бажыныга хлөб салыган турган черге барган, сандыгы-биле чугаалаан рынын кайы чорда, районун «Кызыл туз» солунуну санагычы Матвеево турган: «Сен мында дамыда чок сен, 6о дөргө, СЭКП, ВЛКСМ райкомнарын, редакция черини ажилдагыларынын хлөб азыр чери-дир» деп бугадрейин араалык турган.

Оон мнай улустур бараанырын сандылар турарында база улуг четпестер бар. Райпоңу кол бухгалтер эш Бутенко баштаан райпо ажилдагычылар бараанырым шуут-ла скылган ап туралар, а оларын оо-биле таным-көрүш кижилер база-ла шуугун туралар. Оон хооралын бараан елдынны эргелекчи эш Журавлев ажы-биле минир журга таварым: «алыр кижилерге анаа-ла-дыр, мнай бээр бараан чорудар кижиге мөзө-ле бергедир» деп ол 6о-ла хмиренген олурар.

Улут-Хем районунун ажыл-чорудулаамыга хей-нигитини, илангы хуучуларын контроль күштелдери—хунун элечеклиг сорулгазы болуп турар.

Т. ХОВАЛЫГ,
«Шынны» корреспонденти.

Мал чемин чедишчинниг белеткээр

Бай-Хаак. (Телефон-биле). Облдын куралы колхозтарында дендерге, Танды районун колхозтарында мал чеминерин белеткелди хождуп турар.

Малдын Жданов атыг көдө ажыл-агый артели (даргазы эш Артепов) августун 20-де сизге белеткелди 34 хуу, сизге салышыкыны чүгө 18 хуу күсеткен. «Элечек» совхоз (директору эш Берсенов) сизге ажаап алышыкыны планын чүгө 23 хуу күсеткен.

Четпестерин үндөли чылдаганы болза, күш-ажылдык багай организациясында болган техниканын долу эвес ажылга-

лында болуп турар. «Элечек» совхозта болган Жданов атыг колхозта партия организацияларынын секретарлары эштер Шипергов, Негей олар ситеңчелер ортузунга мөзө-позитивтик болган организациягы ажилдарын денди четпес чорутулаанар.

Райпоңун дендикээринде тараа калбаа-биле быжып эгелен. Күжүт ажаап алышыкыны кирер бүтү күштер болган техник таарыштыр хуваатылган. Тараа ажаап алышыкыны эгелээр-биле хол-баптар мал чеминерин белеткелдини темпийн дүргөткери чүгүз.

Чөөн-Хемчик районун «Коммунистче орук» колхозу (баштар черин даргазы эш Настык-Доржу, партия эге организациязынын секретары эш Санчыжан), малга быжыг чөк стурну тургузар дөш бөттүг хемчөөлөрүн ап чорутууларынын түнөинде сизге белеткелдини планын күсеткен.

Колхозтун сизге шадеринге 225 ар, херөөн колхозчулар ажылдан турган, 50 кижиле хол кадыры-биле, сизге көзөр машиналар, азыттын 3 дымбары, 15 тергелги аыттар-биле ажилдан туралар. Колхоз 230 тонна сизге белеткээр планын август 15-те күсеткен. 14752 тонна сизге белеткээр планын турган, 14763 тонна сизге белеткээр. Бригадалар 114 сараатарын тургулаан, оң 69-лун калжалган.

Сарааттачылар Шыгдар-оол, Бөк-Бөк, Балдай, Кошкар-оол, сизге бөлүктүрери К. Ошкү-Саар, М. Ошкү-Саар, М. Далаар-оол, Шыды-оол, машинист Кызыл-оол. Заир-оол олар хун нормалын 130—150 хуу күсетип туралар.

Сарааттачылар Шыгдар-оол, Бөк-Бөк, Балдай, Кошкар-оол, сизге бөлүктүрери К. Ошкү-Саар, М. Ошкү-Саар, М. Далаар-оол, Шыды-оол, машинист Кызыл-оол. Заир-оол олар хун нормалын 130—150 хуу күсетип туралар.

Сизге белеткелди илдепкей киришкен дөш № 2 бригадга бригадалар араанын шилчир кызыл туун тыкканар. Колхозта сизге белеткелдини ажилы алаа үргүлчүлөн турар деп К. Бора-Көмө бижип турар.

Өвүр районда Д. Шагдарын бижип турары болза, «Кызыл-туз» колхозта малга

елген белеткелдини ажилы багай эвес чоруп турар. Сизге шөлүдө 2 бригаданы тургулаан. Мында 68 колхозчулар ажилдан турар. Сизге кезиндеңизе 38 кижиле хол кадыры-биле, азыттын 3 машинасы, 2 дымбар, 27 аыт-биле ажилдан турар.

Бригадалар 406 га черини сизден кескен, 533 тонна 455 килограмм сизден сарааттачар. Сизге салыр планын 103 хуу күсеткен. Бирги бригаданын ситеңчелери Күкүт-оол, Сымыр, Балды. Демжөөн олар хун нормалын 150—170 хуу күсетип турар. № 2 бригаданын ситеңчелери Шимек-оол, Кара-Шулуу, Дөрбет-оол хун нормалын 135—150 хуу күсетип туралар. Сизге көзөр бригадаларда көргүтүр сандыларынын агитлекторларын үндүрүп, лекцияларын, беседаларын болган кино көргүзүлгелери чорутур үзөндө чорутуп турар.

Эрлик районун «Чаа орук» колхозу сизге кезиндеңизин планын август 15-ке чейин 64 хуу күсеткен. Сөзгүтү үзе бригадаларын организацияг чок байдалы илереп, ажилды башкаларынын талазы-биле бригадалар бөттүг ажилды кыбыян турар. Чижээ, Тарашкында сизге бригадында 32 кижиле ажилдан турда-ла оларын улуг нурууу өрөнчилчелер болуп турар.

Бригадаларын кылган ажилын хулэп алып учетчи эш Бина колхозчуларын кылган ажилын шын эвес санап турар. Чижээ, машинист Чыбыбай, Лопсан олар 418 га сизге кескен турда, 300 га кылдыр бижип кааны илерөөн деп, Х. ИВАН бижкен.

Яслиже кичээнгей шалза

Бызыл районун «ПАРН 12 дугаар улуг хураа» колхозта сизге, тараа ажилынын иянг түдүк үзөндө колхозчу илерин ажилыг организациялары-биле тургускан уруулар яслиже (эргелекчи Капустина) көчүгү багай ажилдан турар.

Яслиже уруулар амышанын улуду өрүндө болган уруулар ойнаар херекселер чок, хос бажында турар. Бичил уруулар динге бажын халегөөнлө ойнал олурга-

В. УЯНУЧАЯ.

Румыниянын хосталганынын он чыл оюн таварыштыр Бухарестиге болган байырлыг хурал

БУХАРЕСТ. Август 22-де Бухарестиге Куртенин опера болган балета театрында Румыниянын хосталганынын он чыл болган онга таварыштыр байырлыг хурал болган.

Румын Улус Республиканын Министрлер Чөвүлелинин даргазы Г. Георгиу-Дежа Национал улуг хуралдын президиумунун даргазы П. Гроза, Румыниянын ажилчы партиязынын Төп Комитетинин бир дугаар секретары Г. Апостол, Министрлер Чөвүлелинин даргазынын бир дугаар ораалчылары И. Кишиневский, И. Стойка болган А. Могорич, Министрлер Чөвүлелинин ораалчылары З. Бондараш, М. Константеску болган П. Борилла, база оон ишкан Совет Чазактын төлөөлөрүнүн чаз нийтигелери—СЭКП Төп Комитетинин Президиумунун кезигуучу канидат, ВПСИ-нин даргазы Н. М. Шверник, Молдав ССР-нин Министрлер Чөвүлелинин даргазы Г. Я. Рудь болган генерал-полковник Ф. И. Голыков олар президиумга кестун келгере, тыпканар дижиттыг адыш чаксаашкыны-биле хулэп ап турган. Хурапта ССРЭ-нин элчини Л. Г. Мельников, Кылат Улус Республиканын элчини Ван-Ю-нин, Бухарестиге туруп турар элчинер болган госсилалар черлерини баштычылары, база оон ишкан байырлакта келген даштык аалчылар олуртуканар.

Румын улустун национал улуг байырлаамын дугайында — Румыниянын хосталганынын он чыл оюнун дугайында илеткеди Румын Улус Республиканын Министрлер Чөвүлелинин даргазы Г. Георгиу-Дежани илеткеди дижиттыг адыш чаксаашкыны-биле улугу алган. Эртеден он чылдын иштинде социализм тулушкунуун херөөндө Румын Улус Республиканын челип алган чедишкенине

1954 чылдын август 22-де Бухарестиге болган байырлыг хуралга хулэп алдынган СЭКП Төп Комитетинге болган ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинге байырлыг телеграмма

БУХАРЕСТ. Румыниянын хосталганынын он чыл онга таварыштыр август 22-де Бухарестиге болган байырлыг хуралды киржикчилери Совет Эмилелинин Коммунист партиянын Төп Комитетинге болган ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинге моон алдаан байырлыг телеграмманы хулэп алган.

Румын Улус Республиканын найымагы—Бухарестиниң ажилчы чоннары Румыниянын хосталганынын он чыл оон саварыштыр болган байырлыг хуралга чыгылган, национал байырлаамын 6о хулэпке совет улуска, Совет Эмилелинин Коммунист партиянын Төп Комитетинге болган Совет чазакка изиг байыр челирип тур.

Бистия Төрөөн чүртүвүстү хосталыр дөш демжөөгө, дөшөгө табынны болган хосталганы тыпсып бээр дөш, фашизмни чылча шавары дөш болуун ханын төккөн мадырыг совет дайынчыларын дугайын румын улус 6о хулэп кааны хундүткел-биле болуп турар. Бистия улуг өңүтүвү—Совет Эмилелинге, кайгамчыктыг совет улуска мыак сепкили болган өөрүп чегиргени бистия Төрөөн чүртүвүстү ажилчы чоннарын чүртүвүстү калчар-даа сивиритини карбас.

Август 23-тү хуну бистия улусуузу-ла чаз амыралын терелин ажилчы, болууну салгы-чаканын бир дугаарында боттарынын холуга азыр, күш ажилчы улустун эргелерин болган хосталгаларынын камгалаачымы — улусту — демократтыг өргөни тургузар болган келир үнүң чагайдылгалы болган аас-кежини тургузарыч кирер арзаны анаа берген.

1944 чылдын август 23-түн эртин хунуну он чыл болза, бистия чүртүвүстү амыралында ханын чарыкчыларын он чыл болуп турар. Румыниянын ажилчы партиязынын башталгачы-биле ажилчы агы ажил-ишчи тараалчынар-биле калы эилдежип алган бердинген мадырыг күш-ажылынын ачым-биле моондатарын болган бергелери ажим артышкан, Румыниянын экономика талазы-биле хождунгай чоруну узуулар дөш, социализм нийтигелди тулушкуну дөш демжөөгө улуг тилегелери челип алган.

Бистия күш-ажылыкта Совет Эмилелинин ак сепкилди, хей талазы бол-

ган акы-туума дууламчыны бис кажалда минин турар бис. 6о дууламчы дугайы дөш чүрөкти ханындын Салгер чегирдиси, эртин өңүктөр. Бүгү ынакшы-биле бистия үзөңгөнине Силерниң байлактыг дуружулаар, бистия чүртүвүстү ажилчы чоннарын үндөп четпес кезин бээр берген, ол дуружула дөш силерге өөрүп чегирдиси. Совет Эмилели-биле эп-найрал болган эилел бистия улусуузука хосталганын, амыралдын болган табынны өрүт, оон тургузукчу улуг херөөгө тилегелери оруу болуп турар деп чүвени амырал халык чогу-биле бугузелген болган бугузелген турар. Бистия Төрөөн чүртүвүсө социализм тулушкуну дөш, бүгү илеткейге табын херөөн тилегелери дөш демжөөгө боттарынын күштерин бөзгөргө бистия улусуузу харманамас күзөл-соруукту. Табынды камгалаары болган бижылаалары дөш, улустар аразынын харылааларында дүшүктүргү чорутуу дөшөлөрү дөш, Европага болган бүгү демжөөгө коллективтиг ажил чок чорук дөш Совет Эмилелинин чорудуп турар ол ооссаа чок демжөөн бүгү шийтирлени-биле ияччар бистия улусуузу дөшкү турар.

Улуг Совет Эмилели-биле, Улусчу Кылат-биле, улус демократызынын чүртүрери-биле халык чок эп-найралды бистия улусуузу моон солгаар-даа камгалаан, бижылар апаар, бижыг табынны халдырыныг илгини бербилаан, бүгү чүртүрери-биле калы-ажылдыкыны болган экономикалык харылааларын көзүдөр апаар.

Бистия кустуг амыралымын ийини он чылды кирип турар бис, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинның улум-позитив турар идеялары-биле херелденген орук-биле чоруп олурар. Румыниянын ажилчы партиязынын башталган-биле халык чок чорутуу долу күзөл-соруукту бис.

Табынды болган улустарыг хосталгалымын чөвөгички, биске доктаамал дөшкөчкө киргүзүп турар, хостакчы — Улуг Совет Эмилели дегерезин!

Совет Эмилелинин чазак дегерезин! Совет Эмилелинин адырлар Коммунист партияга дегерезин!

Румын болган совет улустарынын аразында эп-найрал мөңгө-биле дегереп, чечектелсин!

Индыг болза-да, 6о хемчелер көдө ажил-агыйнын тускай эртемчилери-биле кезинде негедезин хандырбаан. Мою санап көрүшүм партиа болган чазак бижээ ажил-агыйнын өөрделге черлерини четкенин үргүчү калбартын турар. Келир чымын чуртка көдө ажил-агыйнын ийи чаз дөш өөрделге черлерини тулушкуну эгелээр. 1954—1955 чылдарда чөк ажилынын министрствозунун иштютүрери болган техниктиг ортук өөрделге черлери 3500 агрономар, ийи мүн ажим зоотехниктер, 800 мал ачмычлери, 400 механикаторлар, 150 инженер-механиктер, 700 селекционерлер доозуп үвер.

Чехословакияда көдө ажил-агыйнын тускай эртемчилериниң белеткелди

ПРАГА. Чехословакиянын көдө ажил-агыйнын чакы-аай кооперативтерини, машина-трактор станцияларынын болган күрүне ажил-агыйларынын өскөн болган бижыканы механикаторларын, агрономнарын, зоотехниктерин, мал ажилдериниң болган көдө ажил-агыйнын өскө-даа тускай эртемчилериниң салгы көвүлдеринын неген турар. Ам оларын белеткелеринге Чехословакияда онза улуг салгы салын турар. Чүгө сөзгүтү беш чылдын иштинде көдө ажил-агый бедиж мергешилди 3120 тускай эртемчилерин алган. Оон анында көдө ажил-агыйнын область болган район ортук мехшколаарын дооскан 4400 тускай эртемчилерин көдөкө чоруткан.

Индыг болза-да, 6о хемчелер көдө ажил-агыйнын тускай эртемчилери-биле кезинде негедезин хандырбаан. Мою санап көрүшүм партиа болган чазак бижээ ажил-агыйнын өөрделге черлерини четкенин үргүчү калбартын турар. Келир чымын чуртка көдө ажил-агыйнын ийи чаз дөш өөрделге черлерини тулушкуну эгелээр. 1954—1955 чылдарда чөк ажилынын министрствозунун иштютүрери болган техниктиг ортук өөрделге черлери 3500 агрономар, ийи мүн ажим зоотехниктер, 800 мал ачмычлери, 400 механикаторлар, 150 инженер-механиктер, 700 селекционерлер доозуп үвер.

В. УЯНУЧАЯ.

Вьетнамның Демократтыг Республиказынын министрлер кабинетиниң хуралы

ШАНХАЙ. Вьетнамның информация агентствосиниң даямчакы болза.

1954 чылдын август айнын ортан үзөндө Вьетнамның Демократтыг Республиказынын министрлер кабинетиниң хуралы президент Хо Ши Минниң даргалаашкыны-биле болуп эрткен. Ол хуралдын дугайында чаралыгтан дынаман чугаалап турары чүд дөргө:

1. Женев чөвүдө хуралынын дугайында премьер-министрин ораалчы Фам Ван Донгтур болган Вьетнамның Демократтыг Республиказынын Женев чөвүдө хуралыга чорон төлөөлөрини кезигуериниң кылган өтчеттарын кабинет дынаан. Төлөөр анаа дааскан сорулаларын бүртүгү-биле күзөткөн болган дипломаттыг демжөөгө улуг тилегелери челип алган деп кабинет санаан. Кабинет төлөөлөрини баштыгына болган кезигуеринге байыр челирип, акыл-туума чүртүрери төлөөлөрине болуун өөрүп чегиргенин илгерилеш.

2. Вьетнамага табынчыдымга улугулайды дугурулгаларын ботандырып турарынын дугайында илеткеди Вьетнамның Улус армиянын кол команданынчы Во Нгуэн Зяп кылган. Оң илеткелин баугаар алырга Вьетнамның Улус армия болган чөвү дайынчы ооссадыр дугайында дужаалды болган

дугурулгалыг өскө-даа негедезерини ботандырып чүдүр.

3. Муруну Вьетнамдан кижирип икелер турар Вьетнамның Улус армиянын кезектерин болган калжаан ажилдагычыларын хулэп алырынын талазы-биле комиссияны тургузарын кабинет шийтирлешен. Ол комиссияны күш-ажылдын министри Нгуен Ван Тао баштар.

4. Улуралымын дайындыга шыгаргангай мадырыг чорутарын кылган кижилери медальлар-биле шагнаарына база улуралымын дайындыга киришкен кадржаан ажилдагычыларга болган чазак органынын ажилдагычыларга тыпсыр онза азычкту (демжөөгө) тургузарын кабинет доктааткан.

5. Министр Хоанг Минь Зяп болган министрлар кабинетиниң То Хуу баштаан информация министрствозун тургузарын кабинет доктааткан.

Премьер-министрин ораалчы Фам Ван Донгтур өлөн турган даштык херектер министрли албап дужаалга кабинет болмаан.

6. Улустун болган армиянын байдалы чөвөк чаа хосталган районнарга тапшытары-биле олче баар төлөөлөрүн кабинет төмүлаан.

(СЭТА).

Герман Демократтыг Республикада соңулда мурнунуң кампаниязы

БЕРЛИН. ГДР-нин улус палатазынга болган округтарын улус төлөөлөгөнгө, а ол ишкан Улуг Берлиннин улус төлөөлөгөнгө 6о чылдын октябрь 17-де ам болур соңулдалар-биле холбаштыр Герман Демократтыг Республиказынын хоорайларында болган суурларында соңулда мурнунун иденейлиг кампаниязы эгелөөн.

ГДР-нин бүгү демократтыг партияларын төлөөлөн улус палатазынын өөрүг хуралдарынын болган Улуг Берлиннин улус төлөөлөгөнгө депутаттары боттарынын ажил-чорудулааларынын дугайында соңулдалар мурнунга илеткелер кылган турар.

ГДР-нин кадык камгалаанын министрли, улус палатазынын депутаты Л. Штрейбле болуун соңулдаларында ажилчы чоннарын кадык камгалаарынын талазы-биле республиканын чедишкенириниң дугайын чугаалаан. 1948 чылдан эгелөөн 1953 чылга чедир үнүң иштинде республикада 100 ажыг чаз поклиникалар тургузтуган Штрейбле чугаалаан. Ол-ла үнүң дугурузунга көдө черлерде амбулаторияларын саны 250 чедир өскөн. «ГДР-де кадык камгалаанын системаны бүгү Германиянын кадык камгалаанын херөөгө үзөгөр-чижек болуп шыдаар» деп министр оонаан демдөгөөн.

Боттарынын ажил-чорудулааларынын дугайында улустун соңулдаларынын өтчет илеткелер кылды берип турары, соңулдалар хуралдары улуг политиктиг көдүрүшкунуң байдалында эртин турар.

(СЭТА).

Халхин-Гол чанынга болган тулушкунарнын мадырларынга тураскаалды ажитканы

УЛАН-БАТОР. 15 чылдар мурунда өскөт болган моол шериглерин илон агросолдарын чылча шалкен чери болур Халхин-Гол дөжини эригче Моол Арат Республиказын чазанын шийтирип баугаар тургускан тураскаалдын ажилымын август 20-де болган.

МАР-нын премьер-министри Педрибал, улустун улуг хуралынын президиумунун даргазы Самбу, Моол Араттыг Револуцист Партиянын (МАРП) ТБ-нин башкы секретары Дамба, улустун улуг хуралынын президиумунун даргазынын ораалчы Педрибал, МАР-нын күрүнө камгалаанын министри генерал-лейтенант Бата, иштики херектер министрли генерал-лейтенант Жаңгын, даштык херектер министрли Жаргалсайал тураскаалдын ажилымын чылча челип келгенер. Төңгүлүг тулушкунуң черлеринге ол ишкан ССРЭ-нин МАР-ла онза болган бүртүн эргелди элчини В. И. Писарев, КЭДР-ни онза болган бүртүн эргелди элчини Хон Дон Чер болган КЭДР-нун херектеринге түр бугузелтирген Чань Пя олар база келгенер.

МАР-нын ТБ-нин болган МАР-нын чазанын даасканы баугаар ажилчы чоннарын митингиин Педрибал ажиткан. Бүртүн камгалаанын министри генерал-лейтенант Бата, Халхин-Гол тулушкунуң байдалында илгерилештирген Чань Пя олар база келгенер.

МАР-нын ТБ-нин болган МАР-нын чазанын даасканы баугаар ажилчы чоннарын митингиин Педрибал ажиткан. Бүртүн камгалаанын министри генерал-лейтенант Бата, Халхин-Гол тулушкунуң байдалында илгерилештирген Чань Пя олар база келгенер.

(СЭТА).

Индонезиянын президентизи Сукарнонун чугаазы

ДЖАКАРТА. Анкара агентствосиниң дынамы-биле алырга, Бандунг массалыг митинги Индонезиянын президентизи Сукарно бүртүн хазарышпас чорук дөш, колонизалыг чорук-чүрүмүн артымын кылдырып чок кылдыр дөш Индонезиянын улустарынын тулушкунга чедир демжөөгө шийтирлени база катан демдөгөөн. Барыны Ирланын айтырымында докта-

(СЭТА).

дугурулгалыг өскө-даа негедезерини ботандырып чүдүр.

3. Муруну Вьетнамдан кижирип икелер турар Вьетнамның Улус армиянын кезектерин болган калжаан ажилдагычыларын хулэп алырынын талазы-биле комиссияны тургузарын кабинет шийтирлешен. Ол комиссияны күш-ажылдын министри Нгуен Ван Тао баштар.

4. Улуралымын дайындыга шыгаргангай мадырыг чорутарын кылган кижилери медальлар-биле шагнаарына база улуралымын дайындыга киришкен кадржаан ажилдагычыларга болган чазак органынын ажилдагычыларга тыпсыр онза азычкту (демжөөгө) тургузарын кабинет доктааткан.

5. Министр Хоанг Минь Зяп болган министрлар кабинетиниң То Хуу баштаан информация министрствозун тургузарын кабинет доктааткан.

Премьер-министрин ораалчы Фам Ван Донгтур өлөн турган даштык херектер министрли албап дужаалга кабинет болмаан.

6. Улустун болган армиянын байдалы чөвөк чаа хосталган районнарга тапшытары-биле олче баар төлөөлөрүн кабинет төмүлаан.

(СЭТА).

Мореяда тайбычдылганы хайгаараар талазы-биле нейтралдыг комиссияны тарадырын АКШ оралдажып турар

КУДР-ның даштыкы херектер министерствозунун меделели

ИХЕНЬЯН. АБШ-тың чагырычы бөлүктөрүнүн тайбычдылга талазы-биле нейтралдыг комиссияны тарадыр дээр планнарын дугайыт Корей Улус-Демократтыг Республикасынын даштыкы херектер министерствозунун төлөөкчисиинин меделелин солунар чарасан.

Нейтралдыг комиссияга хамаарыштыр лисыманчы бөлүктүң өсүгү үеини ауртунда кылган турар өчүк-чөгдөлгү үлгүдешкинерин меделеледе чыксаан көрсүскөн. Ол үлгүдешкинер бола, Кореяда тайбычдылга дугайында дугуржулганы үерин, чаа дайын авантюралык эгелерин оралдажып турар америк чагырычы бөлүктөрүнүн баш буртуугаар бөлөктөн планнаын декин болур дээрли меделеледе чугаалап турар. Ол болза август 3-те парлагат конференциянын АБШ-тың куруне секретары Далестин меделелиден илден, ол ычкан Кореяда тайбычдылганы хайгаараарын талазы-биле нейтралдыг комиссияны ажыл-чорудулганын өсөдөрүнө АБШ чөпшээрэжип турар деп чугаалааш, «айтырыг чүг дээрге ошу техника талазы-биле канчаар боттандырыр болуп турар» деп немей чугаалааш. Лисыманчы бөлүктүң өчүк-чөгдөлгү үлгүдешкинери АКШ-тан айтылга ёзуугаар боттанып турар дээрлигин дугайын Далестин меделели база дагын херечилеп турар.

Былжыгаар сорулга-биле тайбычдылга дугайында дугуржулганы үрөшпашан, канчаар-даа аажок хөй саныг шериг материалдарын Мурнуу Кореянын деансдоринче соксаат чока сөөртүп кирип турар дээрли меделеледе айтып турар. Америк телеграф агентилеринин диннадылгаларын ёзуугаар алырга, чоокта чаа Вашингтонга АБШ-тың чагырычы бөлүктөрүнүн Ли Сын Ман-биле болган чугаалаашкынынын түнөлдө Мунуу Кореяга шериг дузалачымы улам-на күштерин ужурутуп, толаргай-лаарга хөй саныг хемчээлге сөөртүп кирир. АКШ болган Ли Сын Ман тайбычдылганы хайгаараар талазы-биле нейтралдыг комиссияны тарадырын ыччакташ калчазымы-биле неген турар апарганнар.

КУДР-ның чазаа болуңуң тайбыч политикаын былжы-биле барымдаалан турар болган Төрөн чуртун тайбыч каттыгыр дээр демекеди чорудар деп меделеледе айтып турар. Ол политикаын бирги сорулгазы чүг дээрге Кореяда тайбычдылганы былжы тайбыч болурун болур. КНО-нун шериглери комиссияны аждадчыларын айылма чок чорун хандырымын болган нейтралдыг инспекция бөлүктөрүнүн чогулчылг ажыл-лаарына таарымчалыг байдаларын тургузарыны талазы-биле боттук хемчээрлери азыр ужурутуп дээрлигин дугайында тайбычдылганы хайгаараарын талазы-биле нейтралдыг комиссиянын мырышай-ла чөптүг негелдеин дегкин турар бис. Кореяда тайбычдылга дугайында дугуржулгага талазар болза, тайбычдылганы хайгаараарын талазы-биле нейтралдыг комиссияга болгш өң инспекция бөлүктөрүнө кандыг-даа ду-саламын болган идигни көргүзөр ужурун баш буртуугаар көргөс.

Америк тала тайбычдылга дугайында дугуржулганы үер дээр боттарынын орадажымшыкынын дон-доран соксадыр ужурутуп. Тайбычдылганы хайгаараарын талазы-биле нейтралдыг комиссияны аждадчыларынга хамаарыштыр дүрүм чок үлгүдешкинер болган кыжаныгларын база ортан болур уржуктарын долу харымсагзын америк тала чүгтөөр ужурутуп.

(СЭТА).

АКШ-тың компартиясын хоругдаар дугайында хоойлу төлөвилели фашизмче базым

НЬЮ-ЙОРК. Август 19-та конгресс Американын төөгүдө бир дугаар-ла политика партиязы—АКШ-тың Коммунист партиязын хоругдап турар хоойлу төлөвилелин хулоп алган. Консервативтик чамдык шүгүмчөкчилер безин ол хоойлу төлөвилелин фашизмче базым деп шуут алап турар. Хоойлу төлөвилелин уду боздылаш, Нью-Йорк штаттан демократ, төлөөкчилер палатасынын кежигүчү Малдер компартияны хоругдаар шийтер үндүрүп алганга конгресс фашистерин чоруп олурган орун тып азан деп меделген.

Демократтык кол эргелерге халдан турар бо хоойлу төлөвилелин эки чугаалаашкы көрбөй база оларга кирип келген хоойлу хемчегерлерин байдалы-биле безин эки танышпайн бадылаарын чөпшээрешкен конгресс кежигүчүнеринин чорудулгаларынын дугайында буржуаз парлагаттын чамдык органдары дүрөшкөн үндүргөн.

Август 19-та «Нью-Йорк таймс» солунун бижээни болза, «хоойлуларын ыччалдыр үндүрбөс дээрлигин өң-дө тодаргай чижөө» конгресс берген. «Сонгудалар чылды сан талазы-биле азыр азыр орадажымшыкын» дугайында конгресс кежигүчүнери демократтар-да, республикачыллар-даа бо хоойлу төлөвилели «конституцияны болган бүгү американын хамааты эргелерин урп турар» деп чүвени утуп алган деп солун меделген.

«Нью-Йорк геральд трибюн» август август 19-та болуңуң талазыдан сенат болган палата төлөөкчилери «массалык угаан солудулгына алыскан ычкаш болуп турар» деп меделген.

Конгрессчилеринин шийтеринге даштыкы таарымчалыг өвөс байдаллар үнө бээрлинин талазы-биле солунар дүрөшкөнүн илереп турар.

(СЭТА).

„Женьминьжао“ солун чанкайшичилерин агрессчи чорудулгаларынын дугайында

ПЕКИН. Тайваньда хоргадан олурган чанкайшичи дөрбечилер АКШ-тың детламчези-биле Кыдаттын мурун-чөөн эргинге халдаашкынынын диннадын турарын «Женьминьжао» солун бижип турар.

Ильда чанкайшичи дөрбечилер кыдат болган даштыкы санды пароходтарын дөрт катан боолаан болган Кыдат Улус Республикасынын эриктирчеге болган ортудуктарыныче 16 халдаашкынынын кылган. Июль 18-те өртөн Дандылао ортудуктан Амой порттун чангыга чораян «Ничуэва» деп анган санды пароходун боолап турган. Чанкайшичи дөрбечилерин урар-чүгү Ильда Кыдаттын эрик ыкты районнарын бомбалаушкынга болган боолаашкына ийи катан таварыштырган. Июль 6-да «Ф—47» деп америк бүдүрүлгелин чанкайшичи дөрт урар-хеме Чжоушань ортудуктарынын районунче халдан киргеш, ийи бомбаны остана болган кыдат санды пароходтарын боолаан. Кыдаттың Улустун-хостага армиянынын урар-хемелери агаарже көдүрүтүп үнгөштүк агаар тулаушкунуна чанкайшичи ийи урар-хемелерин аңдара аткан болган ийи урар-хемени үргезген. Август Кыдаттың мурун-чөөн эрик-

теринче халдаашкынар улам-на диннаар. Август 1-де чанкайшичи ийи пароход Чжун районунга, Фуцзянь провинцияда Кыдаттың улустун-хостага армиянынын эрик камгалаанын шериглерин боолаан болган оларын бирөөсү бертинген соода чүгө мичаарда дөсө берген. Чанкайшичи дөрбечилеринин шериг кораблыр болган гоминдаци шериглер Иланьминь-лао ортудукка августун бирги чартында Кыдат Улус Республикасынын далай эриктир болган ортудуктарын үш удаа боолаан, база ол ычкаш болуп кыдат танымал пароходтарже халдаашкын кылган. Саншянда болган Наньдинлао ортудуктар агаардан ийи катан боолаашкына, бомбалаашкына таварышкан.

Бо-ла үеңиң иштинде чанкайшичи дөрбечилер Кыдаттың деискээр суугарына балык тулар пароходтарже дөрбечил халдаашкынынын соксаат чока кылган турган. Бүдүн чарты ийи иштинде июль 1-ден август 15-ке чедир чүгө Фуцзянь провинциянын эриктирчинин чангыга гоминдацилар балык тулар 16 кыдат пароходтарын эжелеп алган.

(СЭТА).

Дрезденде нити Геомин конференция

БЕРЛИН. Нити герман ийги конференция болуңуң ашын Дрезденде эгелден, аңаа Герман Демократтыг Республикасынын болган Барыш Германиянын хоорайларынын болган общиналарынын муниципалдыг органдарынын болган социал-чуртталга албан черлеринин 500 хире төлөөкчилери киришкен.

Конференциянын киржикилеринге Дрездендин обербургмистри Вальтер Велдээр болган Герман Демократтыг Республикасынын чазаанын мурунунан ийги херектер министри Вилли Штофф байрып чедирген. Конференцияга келген барынын герман хоорайларынын төлөөкчилеринге угааттышаан, В. Штофф Герман Демократтыг Республикасынын чазаа немертерин аразынга дугуржулгаларын чедир азырынче угадган хамык үжүңишкынерин дегкир деп меделген.

Конференцияга Улут Берлинын обербургмистри Фридрих Эберт илеткел кылган.

(СЭТА).

Англиянын лейбористиг партиязынын төлээлеринин Кыдатта келгенинге

ПЕКИН. Мукденде Сянхуа агентиленин корреспондентининин азычылдып турары бола, Англиянын лейбористиг партиязынын төлээлери боттарынын ийи недела иштинде Сонгу-Чөн Кыдатка келген эеңини иштинде чуртун металлургиянын эң удуг төгү Аншанга болган Мукден чоотунда кедэ ажал-агынын бугурга кооперативинге чораяннар.

(СЭТА).

Кореяда тайбычдылга талазы-биле шериг комиссиязынын хуралы

ПЕКИН. Сянхуа агентиленин корреспондентининин Косондан мезөлөп турары-биле алырга, Кореяда тайбычдылга талазы-биле шериг комиссиязынын август 17-де болган хуралына америк таланын кол төлөөкчиси Брайнен Корей-кыдат тала сабайн туду турар деп «туттурган» америк шериглеринин дадызын кирип келген. Ол дээрге, америка эрге-чатыргаларын чандырбайн куш-биле туду турары туттурган хөй саныг корей болган кыдат шериглеринин дугайында харымсагзын америк таладан чадыларынын орадажымшыкына, а ол ычкаш сөөгү үеңиң иштинде АБШ-тын талазында тайбычдылга дугайында дугуржулганы үрөп келген фактыларын чагырымын аргам болур-дур. Тайбычдылга талазы-биле корей-кыдат таланын шериг комиссиязынын төлөөкчизи генерал Ли Сан Чо туттурган шериглерин хоозун америк дамызын шийтерилди-биле мезегин туду, ойтур шапкан.

Америк төлөөкчилерге угландыр чүвени чугаалап турган генерал Ли Сан Чо мындыг айтырыг салган: «1953 чылдын июньда силериниң тала бистиң таланын 27 муң ажыг туттурган шериглерин оор ёзу-биле тудуп ал калган болган оларны дегкир эңгир талазы-биле бугу-ле болунар хемчегерин азыр мен деп силериниң команиякчылар ычча деп меделген болгай. Ол туттурган шериглерин бистиң талага чөгүм казан эңгир бээр силер?» Брайнен аңаа харым-даа бербейн, харын далаш-биле чансарлаар деп санал үндүреринче далажы берген.

Ыччак баарга, Ли Сан Чо улаштыр Брайненге удуз база катал айтырыг салган: «1954 чылдын январьда силериниң тала бистиң таланын 21 муң шериг албаныгларын база-ла ужур-дурм чок оор ёзу-биле тудуп алган, амдыга чедир эңгир бербейн турар болгай, ол дугайында силериниң тала чүгү чугаалап болуру?»

Брайнен аңаа дөрт харым бөоринден база-ла бымдан кзылган.

(СЭТА).

Мароккода байдал

ПАРИЖ. Султан турган Сиди Мохамед бек Юсуфанын эрге-чатыргаларын дөжүк бергенден бээр бир чыл болган «э-биле холбоштыр чарлатынган бугу интинияны ажал соксадышыкынын Мароккога эрттирген.

«Юманите» солунунун диннады-биле алырга, чурттуң сандыгылары болган усдарганнары ажал соксадышыкынынга иленили-биле киришкен. Марокканчыларга хамаарып турар магазиннерин, лангыналарын болган мастерскаяларын бүгү хоорайларда болган чурттакчылыг хөй-хөй черлерде хаган.

Колонадыг өдүрткүч чорук чуртта соксавайн турар деп «Юманите» бижип турар. Август 19-та Мекнеске полиция 900 марокканчыларын «ханаары» болган айтырымы-биле чын алган оларын хөйүн өң соода тулап хоругдаан.

Август 20-де Касабланка хоорайнын арабтар чурттан турар кезинге хыналда чорурарынын талазы-биле уду операциянын чоруткан. 250 ажыг чурттакчыларын тудуп хоругдаан.

(СЭТА).

Немец демократтыг радионун төлөөкчилеринге доктор Ионнун харылары

БЕРЛИН. Барыш Германиянын «конституция камгалаанын талазы-биле ведомствонун» мурунда удуруткучу турган доктор Ионну немец демократтыг радионун төлөөкчизинге чугаазың АДН агентиледи дамчтыкан.

АЙТЫРЫГ. Август 11-де Берлинге силериниң кылганынар парлагат конференцияны дамаарыштыр болушкунунарын канчаар үелен турар силер?

ХАРЫ: Хамыктын мурунда немец болган даштыкы сурагыг солунар мөөн меделелеринин толаргай бадыткаанын меделелескен ийги мен. Мөөн чугаалаан чүдүлдеринин чангынынга-даа мылчыга чедир маргышпаан. Мөөн уур көдүргөн нугучу кампания барын-герман парлагатга Геббельстиң болуңуң салгачыларын кижизиткен болган ам парлагатга база дагын кирип турар угаан-бодалдын ам-да тергилешпашан турары чүгө бугуредип турары ол. Барыш-герман парлагаттын удуранымынын демиселчилеринге болган эмитрантыларга уур нугудуңо-клинн өсөкүлүп турар чоруп америка дайын политиказына уду федералдыг республикага мөөн хөстүк болган демселе чок демселеп болурунун болурус дээрли бугуредип турар. Бонн чазаа-да, барыш-герман парлагат-да, мөөн чугаалаан чүдүлдерин уду кандыг-даа боттук далагаалаашкынынын кылбааннар.

Олар мырынай аргажок девизининге келген, мени дора көрүп сөзгөр болган сатынган деп бурудаларынын өскө үнү-да тылааннар. Барыш болган чөөн чүдүрден мөөн ап турарын хөй саныг чагаалар дайыннын биске кыжанып турар айымын болдурус болган катал каттыкшымын дөш иленилген демселек кийгырыг салган, мөөн немец улустун ёзулуг национал күзел-чүдүлдерин чугаалаанымын мөөн бугуредип турар.

АЙТЫРЫГ: «Европанын камгалаа нитилежилгезинин» дугайында керөөгө чажыт немец дугуржулгаларга хамаарыштыр болуңуң мурунда кылган удуранымыннын дугайында доктор Аденауэр мылчыга чедир кандыг-даа тайбыл бербейин канчаар таймыбыр болуп силер?

ХАРЫ: Доктор Аденауэр болуңуң удуранымынын-биле албасташкын айымын да же берген деп парлагат конференцияны мурунда-ла меделген болгай мен. «Европанын камгалаа нитилежилгезинин» дугайында керөөң талазы-биле чажыт дугуржулганы чугаалап турар анаарыга доктор Аденауэрин аңаа удуранымынын оң фактызы бола, мындыг чажыт дугуржулгалар барын бугу-ла бугуредип турар. Доктор Аденауэрин айтымынын ёзуугаар профессор Греве 1952 чылдын чайынына «европанын камгалаа нитилежилгезинин» дугайында керөөң талазы-биле ол немец дугуржулгаларын дугайында барыш талазы өвилелчилер-биле чугаалаанымын чоруткан болган мындыг чугаалаанымын турганга доктор Аденауэр күш-биле удуранын турарын, толаргай болуңуң дөш меделеп тур мен.

Стал-секретар доктор Ленц ат салган чугаалаанын чажыт солугушунунун түңгөштинде ол дугуржулгалар ымаамыла күштү болур чүдүлдерин турган. Ол чажыт чугаалаанымынын бүгү вириктирчегинде мичан доктор Аденауэр «европанын камгалаа нитилежилгезинин» дугайында керөөң талазы-биле мындыг немец дугуржулгаларын барынын дугайында кымын-биле-да чугаалаашп деп шийгени айтымынын берген, чүгө дээрге ол дугуржулгалар чүгө нитилежилгезинин америка дугуржулгаларын дугайы харымсагзын америка офицерары-биле безин чугаалаашкы болбас деп мөөн айтымынын дамчтыкан. «Европанын камгалаа нитилежилгезинин» дугайында

керөөң талазы-биле ол чажыт дугуржулгаларын дугайы бундестага болган немец улусту диннамынчыче доктор Аденауэрин база дагын кийгырып тур мен.

АЙТЫРЫГ: Силериниң Герман Демократтыг Республикаже шилчезинер журунда Байер болган Шредер деп министрлерин албаныңдан дүжөр дугайында федералдыг республиканын көдүргөн негелелерин канчаар үнелен турар силер?

ХАРЫ: Ол негеледе дээрге, мөөн ГДР-же шилчезини-биле холбоштыр доктор Аденауэрин чугаалааны азы ап чорутканы бугу-ле чүдүлдерин кичээлгелин хоорулуларынга сордатмын илергей-ле өвүзүп тур. «Конституция камгалаанын талазы-биле федералдыг ведомствонун» удуруткучу албан-дужаалга мени дөмүй-лаар дугайында шийтерин ол үеде доктор Аденауэр болу кылган. Ыччалаа чүвениң ужуру черде ол ведомствого мөөн мурундагы ажал-чорудулгада өвөс, харын Аденауэриниң политиказында болган немец улусту ол политикаын уржуктарында болуп турар. Аденауэр ам болуңуң федералдыг республиканы үнер аргажок болу берген байдалга тургусканынын харымсагзын оларже чүгү каар дөш чугаалаан өшкүрө дилеп турар.

АЙТЫРЫГ: Дайыны баштай эгелээр Каттышкан Штаттарга бодатынар аргажок болуп турар дээрли дугайы президент Эйзенхауэрин меделелин дугайында чүгү болуп турар силер? Американың Каттышкан Штаттары Совет Эмилегинге уду дайынын бөлөкөп турар дээр дугайында силериниң чугаалаар-биле Эйзенхауэрин ол меделели чөрдөмдө туруп турар өвөс ийин?

ХАРЫ: Америкада байдалы мөөн бугуредип көргөним болган өң-биле мөөн танышпашан ол меделели президент Эйзенхауэр конгресске ам болур сонгудалар-биле холбоштыр АКШ-та хөй-иштинин аажок берге хөң кирип бодал-онадын ийишкыны-биле кылган деп чугаалаар арганы мөөн берип турар. Ол болза, дайынын баштай эгелээрин-да, черде кандыг бир-да дайыны күрөшөйп турар америка улусту оожургалыкын түңү бөөр ужурутуп турган, чүгө дээрге келер үеңиң дайын мылдон-мылдон чурттакчыларын америка хоорайларын база уаузан кааптар ийиң. Неватонга шериг партиязы чөөн чүгө уду дайын бөлөкөп илгүчүлүк турары америка улусту чүдүр-даа артык бымдыгыр болуусу. Ылангы америка армиянын разведка албанынын начальнигинин орадажымшыкы генерал Уильямс-биле болган оң Неватонга «Г—2» штабы-биле иштинде Вашингтонга чугаалаанымынын соода ол бүгүн тодаргай чүдүлдерден билер мен.

АЙТЫРЫГ: Силериниң бодал-онадынар ёзуугаар алырга ам Боннга чүгү болур ужурулугу?

ХАРЫ: Доктор Аденауэрин чорудуп турарың «Европанын камгалаа нитилежилгезинин» политикаын мөөн бодал-онады-биле алырга, харын чүгө мөөн бодал-онады-биле-даа өвөс, бүдүрү-биле буурап дүшкөн, чүгө дээрге ол политика Европанын тайбын тургуштукунун тургуштукунун политикаын өвөс, харын барынын чүгү чөөн чүгө уду эрте азы орай-да бол дайынга чедир ужурутуп шериг унификациянын өвөс чүгү-да болбайн турар дээрли барынын чүгө кижилер чоруту билип эгелээр. Доктор Аденауэр мырыдай чоокта чаа публицист-чооалчы Фридендер-биле чугаалааны оон салкын «европанын камгалаа нитилежилгезинин» политикаы-биле чарылбас холбоалдыг деп меделген. Бир өвөс ол болуңуң меделелин шынчы болуп артарын күзөп турар болза, ол албан дужалында үнүп бээр ужурутуп, чүгө дээрге, оон чорутканы «европанын камгалаа нитилежилгезинин» политикаын буурап жүжүшкүдө таварышкан-на болгай.

(СЭТА).

Бонн бундестагтын депутаты Шмидт-Витмактын ГДР-же шилчезини

БЕРЛИН. Бонн бундестагынын депутаты Шмидт-Витмактын ГДР-же шилчезин дугайында Герман Демократтыг Республикасынын иштин херектер министерствозунун диннадынын солунунага парлаган.

Бундестаг депутаты Карл Франц Шмидт-Витмак боду, кадайы болган уруу Герман Демократтыг Республикага хоргаалар эрте иленирин Герман Демократтыг Республиканын чазаанга илел кириген деп диннадында чугаалап турар. Герман Демократтыг Республикага хоргаалар эргелден аңгыда Шмидт-Витмакка политиктиг ажыл-чорудулганын эргезин база тымсыкан деп диннадында айтып турар.

Шмидт-Витмак, аденауэрже христиан-демократ эвилегин (ХДЗ) партиязындан бундестаг кежигүчү, «европанын камгалаа нитилегинин» айтырыгларын талазы-биле бундестаг комиссиянын кежигүчү болган «нити герман айтырыглар» талазы-биле бундестаг комиссиянын кежигүчү болуп, база ол ычкаш христиан-демократ эвилеге өскөдө азын хөй дужаалдарын өдлөп турган.

(СЭТА).

Латин-Американын херэзженеринин бирги конференцияын Рио-де-Жанейрога чылдырарын Бразил чазак хоругдаан

МОНТЕВИДЕО. Латин-Американын херэзженеринин бир дугар конференциянын чылдырарын талазы-биле организастаан комиссиянын тускай меделзин ёзуугаар алырга, Бразилинын юстиция болган иштин херектер министерствозу август 27-де Рио-де-Жанейрога ажытыла чогуур конференциянын эрттирерин хоругдаан.

Бразил эрге-чатыргаларын бо турарынын чорудулганын эргезин база тымсыкан деп диннадында айтып турар.

Шмидт-Витмак, аденауэрже христиан-демократ эвилегин (ХДЗ) партиязындан бундестаг кежигүчү, «европанын камгалаа нитилегинин» айтырыгларын талазы-биле бундестаг комиссиянын кежигүчү болган «нити герман айтырыглар» талазы-биле бундестаг комиссиянын кежигүчү болуп, база ол ычкаш христиан-демократ эвилеге өскөдө азын хөй дужаалдарын өдлөп турган.

(СЭТА).

ДЕЛЕГЕЙНИН ИЗМИР ЯРМАКАЗЫНЫН АЖИТТЫНГАНЫ

ИЗМИР. Измирде делегейин 23-кү Измир ярмарказы ажыттыган, аңаа 17 күрүчелер киржин турар.

Ярмаркага Совет Эмилегинин киржари улусту болган Турциянын санды бугулеринде улуг согуургалды үндүргөн. Ярмарка ажыттынынын ырак мурунда-ла совет павильонга Турциянын эрге-чатырга бөлүктөрүнүн хөй саныг төлөөкчилери келди, санды дугуржулгаларын чарарын сүмөлөп турган.

ИЗМИР. Делегейин 23-кү Измир ярмарказы совет павильонун тург мезгилдин дарагы Коралтон ажыткан. Ажыткышынын байырлагыга СССР-нин Турцияда элчини Б. Подчероб олурдушкан. Мезгилдин дарагы болган ону үең чораян министрлер болган өскө-даа эргедужаалдыг кижилер совет павильонун көргөн, кедэ ажыл-агый машиналарына онза согуургалды салган.

Измирин чурттакчылары болган башкарчы бөлүктөр совет павильонга улуг согуургалын салып турар.

(СЭТА).

Финляндиянын чурттакчыларынын саны

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндиянын статистика төп бюрорунун диннады-биле алырга, болчылдык чизин-биле Финляндиянын чурттакчыларынын саны 4203689 кижин болуп турар.

(СЭТА).

Бавариянын металлчылары ажал соксадышыкынын үргүчүлөп турар

БЕРЛИН. Мөнхенде «Сименс» заводта баар металлчыларын ажал-соксадышыкынын үргүчүлөп келгенинин онгу долу августун 18-тиң эртенинде туралкынын үндүрүнөр-биле полициянын аразынга сегиржин алымышын болган. Иракчыларга заводче баар арганы бээр талазда «Сименс» заводту камгалап турган полицияларын 200 кижин сооставтыг командалык ийи катан улагытыр турган. Ыччалаа-даа тура-халкынын үндүрүнөриниң дөжүрүн команданын иракчыларын болган оларын үдөн чораян полицияларын орун дуй туртупаа. Ыччалаа полициялар «реин докматагы»-биле ажалкынынын соксаал эзелен. 20 кижин багылганнар.

БЕРЛИН. АДН агентиленин дамчып турары-биле алырга, Бавариянын металлчыларынын профессионалдыг тариф комиссиясы ажал төлөвирин бейдир дугайында ажалкынынын негелдеин хандырып чедип азыр соруга-биле ажал-соксадышыкынын үргүчүлөп деп шийтерген.

Металлчыларын профессионалдыг дарагы Эрвин Ээль комиссиянын хуралынын соода 109 бүдүрүлгелерин эзелери ажал-төлөвирин бейдир дугайында профессионалдыг негелдеин хандырап болган деп диннадыкан. Ол бүдүрүлгелерде 44500 ажалкынар болган албан хаагынар ажалдап турар.

(СЭТА).

Мурнуу Чөөн Азияда шериг блогунун дугайында англи журналдын миннишкини

ЛОНДОН. Недела санында үнер «Экономист» деп журнал Мурнуу-